

18. Huoltotoimi¹⁾

Yleiskatsaus huoltotoimintaan

Kertomusvuoden ensimmäisenä päivänä tuli voimaan 17. 2. 1956 annettu huoltoapulaki, jolla kumottiin yli kolme vuosikymmentä kuntien suorittaman taloudellisen avustustoiminnan peruslakina ollut köyhäinhuoltolaki. Huoltolautakunnan toiminnassa uusi laki aiheutti muutoksia lähinnä korvausten perimistoiminnan ja siihen liittyvän organisaation kohdalla kuntien välisen korvausjärjestelmän ja köyhäinhoidollisen kotipaikka-oikeussäännösten tultua poistetuiksi ja yksityisiin kohdistuvan elatus- ja korvausvelvollisuuden tultua eräin kohdin tarkistetuksi. Osaksi huoltoapulain säännöksistä myös johtui, että sosiaaliohjesääntöön ja huoltolautakunnan alaisten laitosten ohjesääntöön jouduttiin tekemään eräitä muutoksia, jotka kaupunginvaltuusto hyväksyi 22. 5. ja sosiaaliministeriö vahvisti 8. 8. Muista huoltolautakunnan toiminta-alaan kuuluvista tapahtumista mainittakoon, että toipilasrahojen jakojärjestelmä laajennettiin kertomusvuonna käsittämään myös reumatopilaat, sen aikaisemmin kohdistuttua yksinomaan tuberkuloositoipilaisiin.

Huoltolautakunnan toiminta-alaa koskevasta kertomusvuonna annetusta yleisestä lainsäädännöstä mainittakoon tärkeimpinä 15. 3. annettu laki hengityshalvaustopilaiden hoitokustannuksista, 29. 3., 20. 6. ja 26. 8. annetut asetukset kansaneläkeasetuksen muuttamisesta, 26. 4. annettu asetus kertomusvuoden toisen neljänneksen lapsilisän maksamisajasta, 12. 8. annettu laki kansaneläkelain muuttamisesta ja 5. 12. annettu laki kunnallisista kodinhoitajista annetun lain muuttamisesta sekä valtioneuvoston päätökset: 8. 1. Pohjoismaiden välisen sosiaaliturvasopimuksen nojalla suoritettavan lapsiavustuksen saannin eräistä edellytyksistä, 21. 2. invalidihuoltolain täytäntöönpanosta annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta, 21. 2. kansaneläkkeiden sitomisesta elinkustannusindeksiin, 22. 5. perhelisälain toimeenpanosta annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta ja 30. 12. kuntien ryhmityksestä Kansaneläkelaitokselle suoritettavan tukiosan kustannusosuuden maksamiseen nähden.

Huoltoavun vaikutuspiiri, johon luetaan avustuksia saaneet yksinäiset henkilöt sekä vastaavasti perheen päämiehet aviopuolisoineen ja alle 16 vuoden ikäisine lapsineen, käsitti kertomusvuonna kaikkiaan 22 983 henkilöä eli 5.4 % väestöstä. Vastaava suhdeluku oli edellisenä vuonna 4.8 %.

Huoltolautakunnan työtuivissa huoltoperiaatteen pohjalla työskennelleiden työntekijäin määrä oli hieman alhaisempi kuin edellisenä vuonna, samoin heidän työpäiviensä luku. Raittiushuollon kohteena olleiden juopuneina tavattujen henkilöiden samoin kuin alkoholistihuollossa olleiden lukumäärät nousivat jonkin verran edellisestä vuodesta, kun sitä vastoin irtolaishuollossa olleiden luku hieman aleni. Valtion kustantamien sosiaalisten toimenpiteitten ja avustusten osalta voidaan mainita, että lapsilisää ja invalidirahaa saavien lukumäärät jonkin verran nousivat, kun taas sotilasavustusta, sotaorpojen työhuolto

¹⁾ Kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja huoltotoimen kertomuksen eripainoksessa.

ja kodinperustamislainoja saavien luvut alenivat. Kodinhoitoa saavien perheiden luku oli jonkin verran suurempi kuin edellisenä vuonna.

Huoltotoimen bruttomenot nousivat edellisestä vuodesta n. 174.6 mmk:lla ollen kertomusvuonna 1 754.2 mmk. Nettomenot olivat 1 049.6 mmk.

A. Huoltolautakunta ja sen toiminta

I. Kokoonpano ja kokoukset

Lautakunnan kokoonpano. Huoltolautakuntaan kuului kertomusvuonna 11 jäsentä ja 11 lisäjäsentä, varajäseniä ja varalisjäseniä oli vastaava määrä. V:ksi 1957—1959 valittiin lautakuntaan jäseniksi valtiot. maist. Maija Björklund, yhteiskuntat.kand. Heikki Hilpi, kontt.pääll. Konsti Järnefelt, huoltosiht. Aira Koskinen, katulähetystyöntekijä Arvid v. Martens, rovasti Axel Palmgren, toimitsija Veikko Porkkala, teol. toht. Veikko Päivänsalo, kirjanpitäjä Aune Salminen, toimitsija Aune Seme sekä rva Edith Stolt; lisäjäseniksi tarkastaja Maja Ahlberg, lakit. lis. Georg Ehrnrooth, hallikaitsija Eino Hintikainen, ekon. Juhani Lampi, rva Jenny Linko, autonkulj. Oiva Lundén, rva Katri Nieminen, rva Dagmar Niklander, rva Veera Pessi, toiminnanjoht. Irma Turunen sekä valtiot. maist. Martti Valla; varajäseniksi rva Katariina Andersson, lakit. lis. Georg Ehrnrooth, pastori Erkki Ervamaa, rva Nimma Gröhn, linavaatevaraston hoitaja Vieno Hänninen, sosion. Tor Högnäs, osastopääll. Uno Kiukas, kirjanpitäjä Lahja Koski, työnjoht. Aarne Lipasti, fil. kand. Annikki Mäkinen sekä rva Saima Saveri; varalisjäseniksi ompelija Elsa Heiskanen, rva Sisko Henell, sosion. Tor Högnäs, sairaanhoitaja Kirsti Järvinen, kirvesmies Karl Lampila, rva Gunnel Meinander, vaatturi Gunnar Nyman, huoltojoht. Robert Orava, kappamopelija Liina Pyykkö, rva Eva Sallavo sekä johtajatar Tyyne Särkijärvi.

Jäsen Koskisen kuoltua 19. 4. valitsi kaupunginvaltuusto 8. 5. hänen tilalleen jäljellä olevaksi toimikaudeksi varajäsen Anderssonin ja tämän tilalle vaateustyöntekijä Mirjami Parviaisen. Lisäjäsen Niklanderin kuoltua 12. 2. valittiin 20. 3. hänen tilalleen jäljellä olevaksi toimikaudeksi rva Sylvia Honkavaara.

Lautakunnan puheenjohtajana toimi jäsen Järnefelt ja varapuheenjohtajana jäsen Palmgren.

Valvontapiirit. Kaupunki oli huoltoavun antamista varten jaettu viiteen valvontapiiriin, joiden valvojina toimivat lautakunnan jäsenet ja lisäjäsenet.

Jaostot ja huoltolaitosten johtokunnat. Sosiaaliohjuesäännön mukaisesti huoltolautakunta asetti kertomusvuodeksi seuraavat 11 jaostoa: hallintojaoston, omaisuus- ja korvausjaoston, 6 huoltojaostoa, alkoholisti- ja irtolaishuoltojaoston, työhuoltojaoston sekä kodinperustamislaina- ja lapsilisäjaoston.

Hallintojaostoon kuuluivat puheenjohtajana lautakunnan puheenjohtaja Järnefelt sekä jäseninä varapuheenjohtaja Palmgren, jäsenet Päivänsalo ja Hilpi, huoltotoimen toim. joht. Alpo Asteljoki sekä huoltoviraston apul. johtajat Osmo Toivola, Yrjö Salo ja Irja Alho.

Omaisuus- ja korvausjaostoon kuuluivat puheenjohtajana toim. joht. Asteljoki sekä jäseninä Koskinen (hänen kuoltuaan Andersson) ja Ehrnrooth.

Huoltojaostoissa I—VI toimi puheenjohtajana lautakunnan määräämä huoltoviraston apulaisjohtaja sekä jäseninä yksi jäsen ja yksi lisäjäsen, nimittäin I jaostossa Lampi ja Porkkala, II jaostossa Lundén ja Salminen, III jaostossa Ahlberg ja Stolt, IV jaostossa Niklander ja Salminen, V jaostossa Linko ja Seme sekä VI jaostossa Porkkala ja Valla.

Alkoholisti- ja irtolaishuoltojaostoon kuuluivat puheenjohtajana ensimmäinen apulaisjohtaja ja jäseninä Hintikainen ja v. Martens.

Työhuoltojaoston puheenjohtajana oli apul. joht. Salo sekä jäseninä Björklund ja Pessi.

Kodinperustamis- ja lapsilisäjaoston puheenjohtajana oli apul. joht. Salo sekä jäseninä Seme ja Turunen.

Huoltolautakunnan alaisten laitosten johtokuntiin valittiin kolmivuotiskaudeksi:

Kunnalliskodin johtokuntaan Päivänsalo, Koskinen (hänen kuoltuaan Andersson) ja Turunen, joista Päivänsalo puheenjohtajana;

Tervalammen työlaitoksen johtokuntaan Hilpi, Björklund ja v. Martens, joista Hilpi

puheenjohtajana sekä työtupien johtokuntaan Palmgren, Stolt ja Lampi, joista Palmgren puheenjohtajana.

Kaupunginhallituksen edustajina huoltolautakunnassa, hallintojaostossa ja Tervalammen työlaitoksen johtokunnassa oli rahatoimenjohtaja, irtolais- ja alkoholistihuoltojaostossa toimitsija Eino Saastamoinen sekä omaisuus- ja korvausjaostossa, kunnalliskodin johtokunnassa ja työtupien johtokunnassa valtiot. kand. Veikko Järvinen ¹⁾.

Tilisäännön edellyttämiksi kassan sekä arvopaperien ja vakuuksien tarkastajiksi huoltolautakunta valitsi jäsenet Palmgrenin ja Salmisen.

Kokoukset. Huoltolautakunta kokonaisuudessaan piti vuoden kuluessa 12 kokousta, joissa käsiteltiin yhteensä 128 asiaa. Hallintojaosto kokoontui 11 kokoukseen, joissa käsiteltiin kaikkiaan 151 asiaa. Muilla jaostoilla oli kokouksia seuraavasti:

Jaosto	Kokouksia	Pöytäkirjojen pykälien luku	Jaosto	Kokouksia	Pöytäkirjojen pykälien luku
I	26	239	Omaisuus- ja kor-		
II	26	313	vausjaosto	14	245
III	24	321	Kodinperustamis-		
IV	27	346	laina- ja lapsi-		
V	26	434	lisäjaosto	22	62
VI	35	259	Työhuoltojaosto...	26	213
			Alkoholistihuolto-		
			jaosto	26	1 018
			Irtolaishuolto-		
			jaosto ²⁾	2	28

Kunnalliskodin johtokunta kokoontui 14 kertaa käsitellen 387 asiaa. Tervalammen työlaitoksen johtokunnalla oli 30 kokousta ja niissä pidettyjen pöytäkirjojen pykälä yhteensä 236. Työtupien johtokunta kokoontui 10 kertaa käsitellen 102 asiaa.

II. Tärkeimmät päätökset

Ravintoavustusten normit. Eräiden elintarvikkeiden hintojen nousun johdosta vahvisti lautakunta 1. 10. lukien uudet ravintoavustusten normit seuraavasti: ravintoavustusten perusnormit perhetaloudessa eläville seuraavien ikäryhmien kohdalla kuukaudessa 0—3 v 2 500 mk, 4—10 v 3 300 mk, 11—15 v 4 450 mk, 16—59 v 5 000 mk sekä 60— v 5 250 mk; yksinäisille henkilöille 16—59 v 5 250 mk ja 60— v 5 500 mk; ulkona aterioiville, iästä riippumatta, 260 mk päivässä. Lisäravinnon normit olivat kuukaudessa 7—15 v lapsille, jotka käyvät koulua eivätkä saa ilmaista kouluateriaa, enintään 1 150 mk, raskaana oleville 1 150 mk, keuhkotuberkuloottisille 950 mk, huonossa kunnossa oleville sokeritautisille 700 mk, vatsahaavaisille 700 mk, kotitehtävissä oleville äideille, joilla on hoidossaan vähintään kolme alaikäistä lasta, 1 250 mk sekä työssä käyville 1 250 mk (23. 9. 98 §).

Toipilasrahan jako-ohjeet. Koska talousarvion toipilasrahojen jakamiseksi merkitty määräraha oli kertomusvuonna ensimmäisen kerran ulotettu tuberkuloottisten ohella koskemaan myös jälkihuoltoa tarvitsevia reumasairaita ja kun uusi kansaneläkelaki ja huoltoapulaki olivat tehneet tarpeelliseksi v. 1956 vahvistettujen toipilasrahojen jako-ohjeiden tarkistamisen, vahvisti huoltolautakunta seuraavat uudet jako-ohjeet:

1. Toipilasrahaa annetaan tarkoitukseen osoitetun määrärahan puitteissa 1. 1. 1957 alkaen toistaiseksi sellaiselle tuberkuloosin tai reuman johdosta erityisessä sairaanhoidollaitoksessa varsinaista hoitoa saaneelle varattomalle tai vähävaraiselle toipilaalle, jonka ao. parantolan tai sairaalan taikka tuberkuloositoimiston tai Kivelän sairaalan reumapoliklinikan lääkäri katsoo olevan erityisen toipumiskauden välttämättömässä tarpeessa

¹⁾ 8. 8. vahvistettujen sosiaaliohjesäännön sekä huoltolautakunnan alaisten laitosten ohjesäännön muutosten jälkeen omaisuus- ja korvausjaosto muutettiin omaisuus- ja holhousjaostoksi, alkoholisti- ja irtolaishuoltojaosto alkoholistihuoltojaostoksi, kodinperustamis- ja lapsilisäjaosto väestöasiainjaostoksi sekä kunnalliskodin johtokunta huoltolaitosten johtokunnaksi. — ²⁾ Irtolaishuoltojaosto toimi tammikuun ajantentiseen tapaan erillisenä, minkä jälkeen se yhdistettiin alkoholistihuoltojaostoon.

ja jonka voidaan katsoa toipumiskauden päätyttyä pystyvän ansiotyöllään elättämään itsensä ja perheensä.

2. Toipilasrahana maksetaan 9 000 mk kuukaudessa kuitenkin siten, että kansaneläkkeen osittaista tai täyttä tukiosaa taikka huoltoapuna kotiavustusta saavalle suoritettavan toipilasrahan määrä on 3 000 mk kuukaudessa.

3. Toipilasraha myönnetään säännönmukaisesti kolmen kuukauden toipumiskauden ajaksi parantolasta tai sairaalasta pääsystä lukien.

Jos toipilaalle päättynään hoitoaikana on tehty suurleikkaus ilman lohkonpoistoa tai muutoin suoritettu kirurginen hoitotoimenpide taikka hänellä on hyvänlaatuinen iso caverni, voidaan tuberkuloosihuoltotoimiston tai Kivelän sairaalan reumaosaston ylilääkärin nimenomaisen suosituksen perusteella toipumiskauden edelleen jatkamista varten myöntää toipilasrahaa edellisen lisäksi vielä enintään 3 kuukauden ajaksi.

Toipilaalle, jolle päättynään hoitoaikana on suoritettu lohkonpoisto- tai muu vastaava suurehko leikkaus, myönnetään toipilasraha kuitenkin aina kuudeksi kuukaudeksi, ellei ao. lääkäri jossakin tapauksessa pidä lyhyempää toipumiskautta riittävänä.

4. Toipilasraha myönnetään yleensä vain ensimmäistä kertaa parantolassa tai sairaalassa tuberkuloosin tai reuman johdosta hoidettavana olleelle potilaalle. Milloin toipilas on ollut hoidettavana hoitolaitoksessa useamman kuin yhden kerran, annetaan toipilasrahaa hänelle vain, milloin uusiutunut hoitojakso on johtanut terveydentilan olennaiseen paranemiseen.

5. Toipilasrahan saamisen edellytyksenä on lisäksi, että a) toipilas on toipilaskauden alkamista edeltäneenä vuonna Helsingissä henkikirjoitettu; b) toipilas on täyttänyt 16 vuotta; c) toipilas on varaton tai sellainen vähävarainen, jolla ei ole riittävästi varoja toipilaskauden käyttämiseksi itsensä kuntouttamiseen sekä d) hakemus toipilasrahan saamisesta on jätetty tuberkuloositoimistoon tai Kivelän sairaalan reumapoliklinikkaan yhden kuukauden kuluessa parantolasta pääsystä lukien.

6. Toipilasrahaa ei anneta sellaiselle toipilaalle, joka a) aikaisemmin jo on saanut toipilasrahan, paitsi poikkeustapauksessa milloin tuberkuloositoimiston tai Kivelän sairaalan reumaosaston ylilääkäri potilaalle suoritettun kirurgisen hoidon tai muun erityisen painavan syyn johdosta katsoo uuden toipilasrahan antamisen kuntouttamisen kannalta välttämättömäksi ja tarkoitustaan erityisesti vastaavaksi; b) toipilasaikanaan saa maksuttoman ylläpidon valtion tai kunnan ylläpitämässä tai avustamassa sairaalassa, hoito- tai huoltolaitoksessa taikka joka on otettu työ-, pakkotyö- tahi rangaistuslaitokseen; c) kurinpidollisista syistä on poistettu sairaanhoitolaitoksesta ennen hänelle tarpeellisen hoitoajan päättymistä; d) omasta aloitteestaan on ennen tarpeelliseksi harkitun hoitoajan päättymistä vastoin ao. lääkärin neuvoa poistunut tai päästetty parantolasta tai sairaalasta sekä jonka e) on todettu viettävän juopottelevaa tai hyvien tapojen vastaista taikka terveydentilaansa muutoin vaarantavaa elämää.

7. Huoltoapua saavalle toipilaalle annetaan toipilasraha lisäavustuksena eikä sitä saa ottaa huomioon huoltoavun suuruutta määrättäessä.

8. Toipilasraha suoritetaan yleensä kuukausittain rahana toipilaalle itselleen. Milloin on aihetta epäillä sen väärinkäyttöä tai milloin muusta erityisestä syystä katsotaan taroituksenmukaiseksi, voidaan se kuitenkin suorittaa yllä tarkoitettua pienemmissäkin erissä tai huoltoissuorituksena, niin myös toipilaan aviopuolisolle tai muulle hänen kanssaan yhteistaloudessa elävälle läheiselle omaiselle.

Ellei toipilasrahaerää ole nostettu kahden kuukauden kuluessa sen kuukauden päättymisestä lukien, jolta se oli nostettavissa, ei sanottua erää asianomaiselle enää suoriteta, ellei toipilas osoita nostamatta jättämiseen olleen painavia syitä.

9. Toipilasraha myönnetään huoltolautakunnalle tehtävän kirjallisen hakemuksen perusteella, jonka toipilas ennen sairaanhoitolaitoksesta poistumistaan jättää sairaalalle taikka välittömästi poistumisensa jälkeen Helsingin kaupungin tuberkuloositoimistolle tai Kivelän sairaalan reumapoliklinikalle edelleen lääkärinlausunnolla varustettuna huoltolautakunnalle toimitettavaksi.

10. Toipilasrahan maksaminen lakkautetaan jos a) toipilas otetaan hoidettavaksi edellä 6 b) kohdassa tarkoitettuun laitokseen; b) hän vaarantaa jatkuvan paranemisensa jättämällä ilmeisesti noudattamatta hänelle toipumisen edistymiseksi annettuja ohjeita ja määräyksiä tai c) toipilaan olosuhteet niin muuttuvat, ettei hänelle enää voitaisi myöntää toipilasrahaa.

11. Toipilasrahan myöntämisestä ja lakkauttamisesta päättää ao. huoltojaosto. Kiireellisissä tapauksissa toipilasrahan kuitenkin myöntää ko. apulaisjohtaja, jonka on päätöksestään ilmoitettava jaoston seuraavassa kokouksessa (21. 1. 10 §).

Kun kaupunginvaltuusto 20. 2. oli päättänyt, että toipilasrahan suuruus saatiin talousarvion perusteluista poiketen määrätä 350 mk:ksi päivältä, teki huoltolautakunta vastaavan tarkistuksen toipilasrahan ns. normaalimäärän osalta em. jako-ohjeisiin 1. 4. lukien (1. 4. 34 §).

Huoltolautakunta muutti jako-ohjeiden 2. kohdan ja 3:n kohdan ensimmäisen kappaleen 1. 5. lukien seuraavaan muotoon:

2. Toipilasrahana maksetaan 10 500 mk kuukaudessa kuitenkin siten, että kansaneläkkeen osittaista tai täyttä tukiosaa saavalle yksinäiselle henkilölle annettavan toipilasrahan määrä on 4 000 mk kuukaudessa ja vastaavasti perheelliselle henkilölle 5 000 mk kuukaudessa sekä huoltoapuna kotiavustusta saavalle 3 000 mk kuukaudessa.

3. Toipilasaraha myönnetään säännönmukaisesti kolmen kuukauden toipumiskauden ajaksi parantolasta tai sairaalasta pääsystä lukien. Reumatopilaalle voidaan lääkärin suosituksen perusteella myöntää toipilasaraha lyhyemmäksi, kuitenkin vähintään yhden kuukauden ajaksi (23. 4. 57 §).

Yksityisiin korvausvelvollisiin kohdistuva velkomistoiminta. Huoltolautakunta päätti antaa huoltoviraston asiamiesosastolle periaatteellisen ohjeen, että v:n 1956 aikana tai sitä ennen annetun köyhäinhoidon velkomisessa yksityiseltä korvausvelvolliselta noudetaan huoltoapulain 28—42 §:ssä säädettyjä periaatteita; että asiamiesosastossa viipymättä aloitetaan järjestelmällinen korvausvelkojen poistamistyö 1. kohdan edellyttämien periaatteiden mukaisesti sekä että näin poistettaviksi tulevista tapauksista korvausvelvollisille ilmoitetaan tapahtuneesta velan poistamisesta (25. 2. 28 §).

Huoltolaitoksissa annettavan huollon korvaus. Huoltolautakunta vahvisti Koskelan sairaskodissa ja Kustaankartanon vanhainkodissa 1. 6. tai sen jälkeen annetusta hoidosta yksityisiltä perittäviin korvauksiin nähden noudatettavaksi seuraavia ohjeita: 1) hoitomaksuna Koskelan sairaskodissa ja Kustaankartanon vanhainkodissa huollettavalta itseltään peritään sosiaaliministeriön vahvistaman taksan mukainen määrä, mikäli hänellä on omia varoja, eläkkeitä tai muita tuloja niin paljon, että ne käyttövarojenkin maksamisen jälkeen riittävät taksanmukaisen määrän suorittamiseen. Muussa tapauksessa hoitomaksu asetetaan henkilön maksukyvyn mukaan noudattaen huoltolautakunnan vahvistamia velkomisnormeja; 2) perittäessä korvausta muulta yksityiseltä helsinkiläiseltä korvausvelvolliselta kuin huollettavalta itseltään Koskelan sairaskodissa tai Kustaankartanon vanhainkodissa annetusta huollosta, noudatetaan enintään 400 mk:n suuruisia hoitopäivämaksua 30 ensimmäiseltä hoitovuorokaudelta ja senjälkeiseltä ajalta enintään 300 mk/vrk kuitenkin niin, että jos mainituissa huoltolaitoksissa annettu huolto on välitöntä jatkoa kaupungin sairaalassa annettuun hoitoon, viimeksi mainittu otetaan hoitoaikaa laskettaessa huomioon; 3) helsinkiläisellä korvausvelvollisella tarkoitetaan tässä henkilöä, joka on ko. hoidon antamista edeltäneenä vuotena henkikirjoitettuna Helsingin kaupungissa (17. 6. 82 §).

Kodinhuoltoavusta perittävien korvausten perusteet. Lautakunta vahvisti seuraavat normit ja periaatteet, joita oli noudatettava 1. 5. lukien kodinhuoltoavusta perittävästä korvauksesta päätettäessä, milloin kodinhuoltoapua oli annettu muille kuin varattomille tai vähävaraisille (1. 4. 39 §):

vaus naali- un- , mk	Yksi- näinen vanhus	Lapseton paris- kunta	Perhe, jossa on lapsia									
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
			Bruttotulot 1000 mk/kk ¹⁾									
20	20—23	24—27	30—33	34—37	38—43	46—49	56—59	66—69	76—79	84—87	94—97	104—107
10	24—27	28—31	34—37	38—41	44—47	50—53	60—63	70—73	80—83	88—91	98—101	108—111
50	28—29	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
30	30—31	32—37	38—43	42—47	48—53	54—57	64—67	74—77	84—87	92—95	102—105	112—115
70	32—33	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
75	34—39	38—43	44—49	48—53	54—59	58—63	68—73	78—83	88—93	96—101	106—111	116—121
10	40—45	44—49	50—55	54—59	60—65	64—69	74—79	81—84	89—94	99—102	107—112	117—122
20	46—51	50—55	56—61	60—65	66—71	70—75	82—87	90—95	100—105	108—113	118—121	128—130
15	52—130	56—130	62—130	66—130	72—130	76—130	88—130	96—130	106—130	114—130	122—130	—

Alle 20 000 mk:n bruttotuloista ei korvausta peritä.

Eo. taulukko on tarkoitettu yleisohjeeksi ja noudatettavaksi ns. normaalitapauksissa. Mikäli kuitenkin huomattavan suuret sairausmenot, erittäin korkea vuokra, muun omaisen kuin lasten huolto, keskitasoa suuremmat työmatkakustannukset, velkojen korot ym. yleisestä tasosta poikkeavat menot huomattavasti rasittavat perheen taloutta, otetaan tällaiset menot joko kokonaan tai kohtuullisin osin yksityistapauksessa huomioon tulojen vähennyksenä. Samoin suoritetaan jokaisen yli 10-vuotiaan lapsen osalta 500 mk:n vähennys.

Yksityisten vanhainkotien tukeminen. Talousarvioon huoltolautakunnan käytettäväksi merkitystä määrärahasta yksityisten vanhainkotien tukemiseksi huoltolautakunta jakoi avustuksina kaikkiaan 26 vanhainkodin ylläpitomenoihin helsinkiläisten vanhusten hoitopäivien osalta 7 870 080 mk. Avustuksista osallisiksi tulleissa vanhainkodeissa oli yhteensä 834 hoitopaikkaa ja niissä hoidettujen helsinkiläisten vanhusten hoitopäivien luku edellisenä vuonna oli kaikkiaan 262 336 (1. 4. 43 §).

Alkoholistihuollon tehostaminen. Huoltolautakunta myönsi alkoholistihuollon tehostamiseksi merkitystä määrärahasta avustuksia AA-Kotikerholle 600 000 mk, Vapaan Alkoholistihuollon Kannatusyhdistykselle 400 000 mk ja Kansan Raittiusavulle 100 000 mk niiden suorittaman vapaaehtoisen alkoholistihuoltotyön tukemiseksi (21. 1. 8 §).

III. Esitykset

Sosiaaliministeriölle huoltolautakunta esitti, että ministeriö varaisi alkoholistien hoidosta kaupungin kanssa 23. 5. 1947 tekemänsä sopimuksen perusteella vuotuisen määrärahan ryhmäterapian järjestämistä varten Tervalammen työlaitoksessa hoidettaville alkoholisteille (1. 4. 41 §).

Kaupunginhallitukselle huoltolautakunta tai hallintojaosto tekivät esityksiä mm. seuraavista asioista: ammattiopintojen avustuslaissa tarkoitettujen apuraha- ja opintolainamäärien kiireellistä tarkistamista koskevan esityksen tekemisestä valtioneuvostolle (21. 1. 5 §); tuberkuloosi- ja reumatoipilaille jaettavan toipilasrahan päivää kohti lasketavan summan korottamisesta 300 mk:sta 350 mk:aan (21. 1. 10 §); huoltoapulain 31 §:n 3 momentissa tarkoitettujen taksojen vahvistamisesta Koskelan sairaskodin, Kustaan-kartanon vanhainkodin ja Tervalammen työlaitoksen osalta (25. 2. 27 §); Roihuvuoren vanhainkodin rakennusohjelman hyväksymisestä (25. 2. 29 §); kodinhoitajien ylityökorvauksen perusteiden vahvistamisesta (hall. jsto 4. 3. 30 §) sekä Helsingissä toimivien äiti- ja lapsikotien avustamisesta (23. 4. 59 §).

IV. Lausunnot

Vuoden kuluessa lautakunta antoi eri viranomaisille lukuisia siltä pyydettyjä lausuntoja, joista osan käsitteli huoltolautakunta, osan lautakunnan hallintojaosto. Kaupunginhallitukselle annetut lausunnot koskivat mm. seuraavia asioita: uuden kansaneläkelain mukaisten eläketoimikuntien perustamista kaupunkiin (28. 1. 19 §); kroonisesti sairaiden hoitokomitean mietintöä (28. 1. 20 §); sairaalalääkärien palkkauskomitean mietintöä (1. 4. 44 §); sosiaaliohjesäännön ja huoltolaitosten ohjesäännön muuttamista (1. 4. 47 §); kodinsiivoojien ateriakorvausta (hall.jsto 1. 4. 50 §); sota- ym. invalidien avustsmäärärahan jakoa (23. 4. 55 §); kaupungin edustajien nimeämistä A-klinikkasäätiön johtokuntaan (hall. jsto 6. 5. 60 §); Koskelan sairaskodin keittiö- ja keskusrakennuksen sekä uuden lämpökeskusrakennuksen luonnospiirustuksia (hall. jsto 15. 5. 63 §); Koskelan keskuspesulan luonnospiirustuksia (27. 5. 69 §); sosiaalisten apurahojen jakokomitean mietintöä (30. 8. 90 §); Koskelan sairaskodin porttirakennuksen pääpiirustuksia (30. 8. 91 §); luontoisetusäännön 5 §:n edellyttämiä virkoja (28. 10. 107 §); uuden sokeaintalon rakentamista (28. 10. 108 §); A-klinikkasäätiön ja kaupungin välistä sopimusta koskevaa ehdotusta (hall. jsto 4. 11. 130 §); mustalaiskysymystä (16. 12. 120 §); nuorison työllisyystilannetta (16. 12. 121 §); vanhusten huoltoa koskevaa vt Mäksen ym. aloitetta (16. 12. 123 §);

seuraavien vapaiden huoltojärjestöjen toimintansa tukemiseksi anomien avustusten, halpakorkeisten lainojen ym. myöntämistä: Kotikerho (21. 1. 9 §), Kovaosaisten Ystävät (25. 2. 32 §, 17. 6. 79 §), Helsingin Ensi-Koti (23. 4. 58 §), Stiftelsen Sjukhemmet i Helsingfors (27. 5. 70 §), Helsingin Invaliidien yhdistys (30. 8. 93 §), Reumaliitto—Reumaförbundet (23. 9. 95a §), Pelastusarmeija (28. 10. 106 §), Vanhojen Huolto (25. 11. 114 §),

Helsingin Sokeat (25. 11. 115 §) ja Polio Invalidit (25. 11. 116 §) sekä 28:n eri järjestön anomuksia apurahojen saamiseksi yleishyödyllisten yritysten ja laitosten tukemismäärärahasta (23. 4. 56 §).

Eri jaostojensa toimesta huoltolautakunta antoi viranomaisille ja yksityisille huoltajärjestöille tuhansia yksityisiä henkilöitä ja huollonsaajia koskevia lausuntoja. Eniten pyysivät näitä lausuntoja Kansaneläkelaitos ja Valtion tapaturmatoimisto.

B. Huoltoviraston ja huoltolaitosten toiminta

I. Henkilökunta, huoneistot, kansliatyö

Henkilökunta. Huoltoviraston henkilökunnasta siirtyivät eläkkeelle mm. kansl. hoit. Vivi Paulin ja huoltotark. Elli Kajatsalo, Helsinki-itali myönnettiin seuraaville eläkkeellä oleville: huoltotark. R. Bronck ja huoltosisar M. Kilpinen. Kaupunkiliiton ansiomitalin saivat eläkkeellä olevat huoltotarkastajat Iris Gröndahl ja Elli Kajatsalo.

Huoneistot ym. Huoltotoimistot pidettiin yleisöä varten avoinna arkipäivisin klo 10—13 paitsi lauantaisin ja juhla-aattona klo 10—12. Asiamiesosastolla, pääkassalla sekä alkoholisti- ja irtolaishuoltotoimistolla oli päivävastaanottojen ohella lisäksi määräpäivinä iltavastaanottoja.

Toimistotyö. Huoltoapua, sotilasavustuksia yms. varten asetettujen huoltotoimistojen huoltotarkastajat suorittivat yhteensä 23 210 kotikäyntiä huoltotapausten tutkimiseksi. Toimistojen huoltosisarret suorittivat erityisissä tapauksissa avustusten jaon ja antoivat huoltoa perheissä, joissa oli alaikäisiä lapsia, sairaita, vanhuksia tai muita erityishuoltoa tarvitsevia henkilöitä. Näitä kotikäyntejä oli yhteensä 14 260.

Rekisteritoimistossa pidetyssä avunsaajain keskusrekisterikortistossa aloitettiin vuoden alusta lukien huoltoapulain voimaantulon johdosta uusi rekisterisarja, johon kertomusvuonna kertyi 19 359 henkilökorttia. Toimistossa käsiteltiin 5 590 sairaalahoidtoa koskevaa anomusta, joiden johdosta annettiin maksusitoumus sairaaloihin 4 250 tapauksessa ja 101 tapauksessa varattomuustodistus. Sairaalahoitoanomuksista aiheutui kaikkiaan 1 418 huoltotarkastajien sairaalakäyntiä. Kansaneläkelaitoksen lausuntopyyntöjä eläkehakemuksista käsittelevä toimisto 3 549.

Kodinperustamislainatoimistossa otettiin vastaan 563 laina-anomusta. Asiakkaiden käyntejä toimistossa oli 4 886.

Lapsilisätoimisto suoritti sille saapuneiden ilmoitusten perusteella lain mukaiset lapsilisät niihin oikeutetuille nostajille, joiden luku vuoden viimeisenä neljänneksenä oli 60 702. Näiden lisäksi lastensuojelulautakunta ja huoltolautakunta nostivat lapsilisän huostassaan olevien tai laitoksissa hoidettavien lasten osalta.

Kodinhoitotoimistoon tehtiin kaikkiaan 3 457 pyyntöä kodinhoitoavun saamiseksi.

Työhuoltotoimisto hoiti sotaorpojen työhuoltoon, ammattiopintojen avustamiseen ja invalidihuoltoon kuuluvat tehtävät ja teki sosiaaliministeriölle esityksiä tai antoi ministeriölle lausuntoja yhteensä 1 376 sekä laati 3 849 maksuosoitusta. Toimiston huoltotarkastajat suorittivat yhteensä 1 232 kotikäyntiä.

Irtolais- ja alkoholistihuoltotoimistoon ilmoitettiin kertomusvuoden aikana kaikkiaan 184 uutta irtolaistapausta, 705 uutta alkoholistitapausta sekä 553 uutta ns. raittiushuoltotapausta. Tutkimuksia, kuulusteluja ja puhutteluja suorittivat huoltotarkastajat yhteensä 24 291. Yksityiskohtainen selvitys vuoden aikana irtolaishuollossa olleista 736 henkilöstä, alkoholistihuollossa olleista 3 286 henkilöstä sekä raittiushuoltolain kohteina olleista 725 henkilöstä on edempänä ao. luvuissa.

Asiamiesosaston omaisuus- ja holhousasiaintoimistossa hoidettiin kertomusvuonna kaikkiaan 2 666 henkilön omaisuusasioita, joista kertomusvuonna vireillepantujen luku oli 1 148. Toimistossa pidetyn holhouskortiston mukaan oli holhouksessa vuoden alussa 832 ja lopussa 1 571 henkilöä.

Kuntien välisten korvausasiain toimisto esitti toisiin kuntiin kohdistuvia korvausvaatimuksia kaikkiaan 3 574 avunsaajapäähenkilöä koskevassa tapauksessa, joista 1 431 huoltolautakunnan ja 658 lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta sekä 1 485 kansaneläkkeen lisäläkkeen kunnanosuuksista. Kokonaismäärästä oli kertomusvuonna vireillepantuja uusia köyhäinhuoltoa ja lastensuojelua koskevia tapauksia 356. Toisilta kunnilta saapui toimistoon korvausvaatimuksia 2 323 henkilölle annetusta huollosta. Huoltoapu-

lain mukaisia siirtoasioita pantiin vireille 84 tapauksessa ja toisten kuntien siirtohakemuksia saapui 125 tapauksessa.

Valtioon kohdistuvien korvausasiain toimisto haki valtiolta korvauksia, ja koski niistä 116 köyhäinhoitoa, 1 lastensuojeluhoitoa, 1 alkoholistihuoltoa, 2 irtolaishuoltoa ja 246 tapauksessa oli kysymys sotasiirtolaishoidosta. Näiden lisäksi 1 379 tapauksessa oli kysymys kansaneläkkeen lisäeläkkeiden kunnanosuuksien korvaamisesta. Edelleen toimisto haki korvausta 501 henkilölle sotilasavustuslain nojalla myönnetystä huoltoavustuksesta.

Yksityisiin korvausvelvollisiin kohdistuva korvausten perimistoiminta tapahtui desentralisoidusti pääasiassa huoltotoimistoissa. Osa tehtävistä hoidettiin keskitetysti seuraavissa erikoistyöryhmissä: lastensuojeluhoidosta aiheutuvat korvaukset peri ns. Ls-ryhmä, oikeudenkäynti- ja tutkimusasiain ryhmä hoiti yksityisiä maksuvelvollisia vastaan kohdistettavat lainhakuasiat, työlaitokseen toimittamiset jne. sekä ns. eläkeasiain ryhmä hoiti huoltolautakunnalle kansaneläkkeistä aiheutuvat ja lautakunnalle maksettavaksi määrättyjä ja välitettäviä eläkkeitä koskevat asiat. Mainittakoon, että niiden henkilöiden luku, joiden eläkkeitä ko. tavalla oli hoidettavana, oli vuoden alussa 4 314 ja lopussa 4 758.

II. Huoltotoimenpiteet ja huoltoa saaneet

a. Huoltoapulakiin perustuva huolto

Avunsaajat

Kertomusvuonna sai huoltoapua seuraava määrä yksinäisiä henkilöitä ja erimuotoisia perhekuntia:

	Luku	%
Yksinäiset miehet, ilman lapsia	3 316	23.9
» » lapsia huollettavana	52	0.4
» naiset, ilman lapsia	6 412	46.2
» » lapsia huollettavana	1 267	9.1
Avioparit, ilman lapsia	1 331	9.6
» lapsia huollettavana	1 499	10.8
Yhteensä	13 877	100.0

Niiden perhekuntien luku, joissa oli alaikäisiä lapsia, oli 2 818. Nämä jakautuivat lasten luvun mukaan seuraavasti:

	Perheitä, joissa lapsiluku oli											Yhteensä
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Yksinäiset miehet	24	21	2	3	2	—	—	—	—	—	—	52
Naimattomat naiset	277	28	7	4	1	1	—	—	—	—	—	318
Muut yksinäiset naiset (lesket, eronneet, erossa asuvat)	352	340	171	57	20	7	2	—	—	—	—	949
Aviopuolisot	449	394	292	197	89	40	25	9	2	1	1	1 499
Yhteensä	1 102	783	472	261	112	48	27	9	2	1	1	2 818

Lasten yhteinen lukumäärä näissä perheissä oli 6 276.

Huoltoapua saaneiden yksinäisten henkilöiden ja perhekuntien jäsenten luku, avio- puoliset ja lapset mukaanlukien, oli 22 983, mikä luku osoittaa huoltoavun vaikutuspiirin suuruutta Helsingissä. Kaupungin keskiväkiluvusta se oli 5.4 %. Huoltoavun (ennen v. 1957 köyhäinhoidon) vaikutuspiiri kehittyi v. 1948—1957 seuraavasti:

Vuosi	Huoltoavun (köyhäinhoidon) vaikutuspiiri	
	Henkilöluku	% väkiluvusta
1948 ...	10 390	2.9
1949 ...	12 714	3.5
1950 ...	12 363	3.3
1951 ...	12 151	3.2
1952 ...	13 485	3.5
1953 ...	17 432	4.4
1954 ...	17 852	4.4
1955 ...	19 133	4.6
1956 ...	20 081	4.8
1957 ...	22 983	5.4

Avuntarpeen syy. Avuntarpeen pääsystä oli, kuten aikaisemminkin, hallitsevassa asemassa sairaus tai invaliditeetti (päämiehen tai perheessä esiintyvä) ja oli niiden osuus 63.2 %. Vanhuus esiintyi syynä 14.6 %:lla, epäsosiaalinen elämäntapa tai sen seuraus 9.1 %:lla ja työttömyys 7.8 %:lla.

Kymmenvuotiskautena 1948 — 1957 oli avuntarpeen syiden suhteellinen osuus seuraava:

Avuntarpeen syy	1948	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957
Vanhuus	22.5	20.3	22.1	22.0	21.3	18.0	19.6	18.1	18.5	14.6
Mielisairaus	20.3	18.6	18.7	19.2	18.9	16.5	16.6	17.0	18.0	17.7
Muut sairaudet ja invaliditeetti...	42.7	44.2	43.9	43.4	42.3	42.1	41.8	45.9	45.1	43.1
Vajaamielisyys.....	2.2	1.6	1.7	1.7	1.5	1.0	1.2	1.1	0.9	2.4
Aviopuolison kuolema	0.3	0.2	0.2	0.2	0.4	0.3	0.1	0.1	0.1	0.1
Perheen suurilukuisuus	1.0	0.7	0.8	0.9	0.7	0.5	0.9	0.6	0.6	1.5
Epäsosiaalinen elämäntapa ¹⁾ ...	6.5	7.1	6.7	7.6	8.7	8.4	8.9	9.1	8.5	9.1
Työttömyys	0.8	2.5	1.4	1.0	2.3	8.8	6.4	3.7	2.2	7.8
Muut syyt	3.7	4.8	4.5	4.0	3.9	4.4	4.5	4.4	6.1	3.7
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Eri ikäryhmissä vaihteli erilaisten syiden suhteellinen osuus kertomusvuonna suuresti. Niinpä sairaus ja mielisairaus olivat hallitsevina avuntarpeen syinä alle 65-vuotiailla, kun taas yli 65-vuotiaiden pääasiallisimpana syynä olivat vanhuudesta johtuvat seikat. Eriksen on lisäksi huomattava, että 20—29 ja myös 16—19 vuotiaiden kohdalla epäsosiaalisen elämäntavan osuus avuntarpeen syynä oli huomattava. Seuraava taulukko osoittaa lähemmin avuntarpeen syiden suhteellisen osuuden prosentteina eri ikäryhmissä.

Avuntarpeen syy	16—19 v	20—29 v	30—39 v	40—49 v	50—59 v	60—64 v	65— v
Vanhuus	—	—	—	—	—	—	46.1
Mielisairaus	5.9	14.2	20.2	22.6	21.7	19.6	13.1
Muut sairaudet ja invaliditeetti	30.6	30.6	31.4	41.5	58.6	69.2	37.9
Vajaamielisyys	3.0	5.4	3.9	2.6	2.2	1.3	1.0
Aviopuolison kuolema	—	0.4	0.3	0.2	0.2	—	—
Perheen suurilukuisuus	—	1.7	4.8	3.2	0.6	0.1	0.0
Epäsosiaalinen elämäntapa	22.1	26.2	20.1	12.8	4.4	2.0	0.7
Työttömyys	14.1	15.3	13.4	12.8	8.8	5.0	0.2
Muut syyt	24.3	6.2	5.9	4.3	3.5	2.8	1.0
Yhteensä	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Huoltoavun muodon mukaan ryhmittäivät avunsaajapäämiehet (yksinäiset tai perheelliset) seuraavasti:

¹⁾ Elatusvelvollisuuden laiminlyöminen, perheensä jättäminen, muu epäsosiaalinen elämäntapa.

Huoltoavun muoto		Päämiehiä kaikkiaan
Yksinomaan laitoshoido		5 085
» yksityishoido		2
» kotiaivusto		6 029
Laitoshoidon lisäksi kotiaivustusta		2 761
		Kaikkiaan 13 877

Ikä. Avunsaajapäämiehet jakautuivat eri ikäryhmiin seuraavasti:

Ikä, vuotta	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
16—19	98	1.6	137	1.8	235	1.7
20—29	742	12.0	592	7.7	1 334	9.6
30—39	1 180	19.1	806	10.5	1 986	14.3
40—49	1 344	21.7	1 053	13.7	2 397	17.3
50—59	1 316	21.3	1 122	14.6	2 438	17.5
60—64	432	7.0	663	8.6	1 095	7.9
65—69	382	6.2	698	9.0	1 080	7.8
70—79	521	8.4	1 709	22.2	2 230	16.1
80—	165	2.7	917	11.9	1 082	7.8
Yhteensä	6 180	100.0	7 697	100.0	13 877	100.0

Vanhuden rajan, 65 v, oli sivuuttanut 31.7 % päämiehistä.

Kansaneläkettä ym. saaneet. Kansaneläkkeen tukiosaa tai työkyvyttömyyseläkettä kertomusvuonna saavia yksinäisiä tai perheellisiä oli seuraavasti:

	Huoltoapua saaneiden koko luku	Näistä sai em. eläkettä yms.	
		Luku	%
Yksinäiset miehet	3 368	1 724	51.2
» naiset, ilman lapsia	6 412	4 968	77.5
» lapsia huollettavana	1 267	114	9.0
Avioparit, ilman lapsia	1 331	841	63.2
» lapsia huollettavana	1 499	283	18.9
Kaikkiaan	13 877	7 930	57.1

Yllä mainituista 841 lapsettomasta avioparista 280 oli sellaisia, joista kumpikin sai em. eläkettä. Vastaava luku niistä 283 avioparista, joilla oli lapsia, oli 17. Jäljelle jäävissä tapauksissa vain toinen aviopuolisoista oli saanut sanottuja etuuksia.

Seuraavissa erikoiskatsauksissa tehdään vielä tarkemmin selkoa eri avustusmuotoja käyttäen huolletuista avunsaajista, nimittäin laitoshoidtoa saaneista yleensä sekä huoltolautakunnan omilla laitoksissa olleista erikseen, yksityishoidossa olleista ja kotiaivustusta saaneista.

Laitoshoido

Huoltoapulain nojalla hoidettiin avunsaajista kertomusvuonna eri laitoksissa 7 087 päämiestä ja 977 heidän perheittensä jäsentä eli kaikkiaan 8 064 eri henkilöä (ed. v. 7 677). Näiden laitoshoidtopäivien kokonaislukumäärä oli 1 475 800 (1 430 467), joten henkilöä kohden tuli keskimäärin 183.0 huoltopäivää (186.3).

Seuraava taulukko osoittaa, miten hoidokit ja huoltopäivät jakautuivat erilaisten laitosten kesken¹⁾:

¹⁾ Kahdessa tai useammassa laitoksessa ollut hoidokki on otettu summaan vain kerran.

Laitos	Hoidettuja				Huoltopäiviä		
	Päämiehiä			Perheen- jäseniä	Kaik- kiaan	Kaik- kiaan	Keskim. hoidettua kohden
	Miehiä	Naisia	Yh- teensä				
Laitoksissa hoidettuja yhteensä	2 657	4 430	7 087	977	8 064	1 475 800	183.0
Kaupungin omat laitokset	2 302	3 571	5 873	765	6 638	1 236 461	186.3
<i>Huoltolautakunnan alaiset</i>	<i>746</i>	<i>1 710</i>	<i>2 456</i>	<i>106</i>	<i>2 562</i>	<i>628 479</i>	<i>245.3</i>
Koskelan sairaskoti laitoksineen	440	1 130	1 570	95	1 665	355 680	213.6
Kustaankartanon vanhainkoti	210	631	841	14	855	260 978	305.2
Tervalammen työlaitos	113	—	113	—	113	11 821	104.6
<i>Sairaalat</i>	<i>896</i>	<i>797</i>	<i>1 693</i>	<i>519</i>	<i>2 212</i>	<i>74 583</i>	<i>33.7</i>
Marian sairaala	449	360	809	75	884	22 206	25.1
Kivelän sairaala	281	311	592	94	686	25 237	36.8
Malmin sairaala	52	47	99	11	110	2 589	23.5
Auroran sairaala	94	87	181	343	524	12 316	23.5
Tuberkuloosiparantola	61	13	74	5	79	9 711	122.9
Toipumiskoti	60	49	109	2	111	2 524	22.7
<i>Mielisairaalat ja sielullisesti sairaiden huolto- laitokset</i>	<i>793</i>	<i>1 202</i>	<i>1 995</i>	<i>152</i>	<i>2 147</i>	<i>533 399</i>	<i>248.4</i>
Nikkilän sairaala	471	857	1 328	68	1 396	439 702	315.0
Kivelän sairaala	215	212	427	74	501	59 515	118.8
B-sairaala, Salo	2	75	77	1	78	22 070	282.9
Keskuskoti	—	23	23	1	24	4 836	201.5
Sielullisesti sairaiden vastaanottoasema ..	177	161	338	27	365	7 276	19.9
Muiden omistamat laitokset	489	1 060	1 549	244	1 793	239 339	159.5
<i>Vanhainkodit</i>	<i>32</i>	<i>235</i>	<i>267</i>	<i>8</i>	<i>275</i>	<i>83 100</i>	<i>302.2</i>
<i>Lepokodit</i>	<i>18</i>	<i>40</i>	<i>58</i>	<i>8</i>	<i>66</i>	<i>5 518</i>	<i>83.6</i>
<i>Erilaiset invalidikodit</i>	<i>2</i>	<i>4</i>	<i>6</i>	<i>—</i>	<i>6</i>	<i>867</i>	<i>144.5</i>
<i>Ensi-Koti</i>	<i>—</i>	<i>73</i>	<i>73</i>	<i>3</i>	<i>76</i>	<i>4 735</i>	<i>62.3</i>
<i>Solhem äitihoti</i>	<i>—</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>—</i>	<i>1</i>	<i>11</i>	<i>11.0</i>
<i>Pippingsköldin äitihoti</i>	<i>—</i>	<i>58</i>	<i>58</i>	<i>10</i>	<i>68</i>	<i>4 880</i>	<i>71.8</i>
<i>Emmauskoti</i>	<i>—</i>	<i>84</i>	<i>84</i>	<i>2</i>	<i>86</i>	<i>14 533</i>	<i>169.0</i>
<i>Sekalaiset turvakodit ym.</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>—</i>	<i>3</i>	<i>576</i>	<i>192.0</i>
<i>Turvakoti Väinölä</i>	<i>—</i>	<i>23</i>	<i>23</i>	<i>1</i>	<i>24</i>	<i>1 076</i>	<i>44.8</i>
<i>Uudenmaan työlaitos</i>	<i>5</i>	<i>3</i>	<i>8</i>	<i>—</i>	<i>8</i>	<i>389</i>	<i>48.6</i>
<i>Sairaalat, parantolat yms.</i>	<i>326</i>	<i>465</i>	<i>791</i>	<i>207</i>	<i>998</i>	<i>31 361</i>	<i>31.4</i>
Yleiset ja yksityiset sairaalat	281	402	683	201	884	18 499	20.9
Työterveyslaitos	8	7	15	—	15	418	27.9
Tuberkuloosiparantolat	7	3	10	—	10	1 068	106.8
Invalidisairaalat ja -hoitolat	4	5	9	1	10	348	34.8
Sairaskodit	—	15	15	—	15	4 196	279.7
Sekalaiset hoitolat ja parantolat	28	34	62	5	67	6 832	102.0
<i>Mielisairashoitolat ym.</i>	<i>108</i>	<i>169</i>	<i>277</i>	<i>12</i>	<i>289</i>	<i>92 293</i>	<i>319.4</i>
Kellokosken sairaala	39	67	106	4	110	35 808	325.5
Muut mielisairaalat (paitsi Helsingin omat) ..	39	81	120	8	128	38 770	302.9
Rinnehoti	24	16	40	—	40	13 973	349.3
Muut vajaamielisten hoitolat	6	5	11	—	11	3 742	340.2

Edellä olevan taulukon mukaan tuli 83.8 % kaikista huoltopäivistä kaupungin omien laitosten osalle sekä 42.6 % huoltolautakunnan alaisten laitosten osalle. Eri laitosryhmistä hoitopäivien luku mielisairaaloissa ja muissa mielisairaanhoitoloissa oli 42.4 % kaikista laitoshuoltopäivistä.

Huoltolautakunnan alaisissa laitoksissa, Koskelan sairaskodissa, Kustaankartanon vanhainkodissa ja Tervalammen työlaitoksessa hoidettiin kaikista laitoshoidtoa saaneista 746 miestä ja 1 816 naista eli yhteensä 2 562 henkilöä, mikä edelliseen vuoteen verraten merkitsi 241 henkilön lisäystä.

Näiden laitosten toiminnasta tehdään tarkemmin selkoa seuraavissa katsauksissa.

Koskelan sairaskoti laitoksineen

Sairaskodissa v. 1953 aloitetuista korjaus- ja uudisrakennustöistä valmistui kertomusvuonna yksi uusi henkilökunnan asuntolarakennus, joka otettiin käyttöön maaliskuussa. Hirvihaaran vanhainkodissa valmistui uusi sauna- ja työhuonerakennus sekä yhdistetty talli-sikala-kanala.

Henkilökunnassa tapahtuneista muutoksista mainittakoon Eeva Raekallion valitseminen tp. apulaislääkärin virkaan, Alexander Pingoudin valitseminen röntgenlääkärin palkkiovirkaan ja Gunvor Sommerschieldin valitseminen apulaisylihoitajan virkaan. Eläkkeelle siirtyivät mm. poliklinikanhoitaja Maria Väätäinen sekä osastonhoitaja Sylvi Kooni. Helsinki-mitaleja saivat eläkkeelle siirtyneet konemestari Kustaa Lehtiniemi, ruokalanhoitaja Ines Mäkelä ja keittäjä Hilda Andersson. Kaupunkiliiton ansiomerkin pitkäaikaisesta palveluksesta saivat käsityönohjaaja Anna Virta, osastonhoitaja H. Häyry, hoitaja Anni Rantala ja hoitoapulainen Anni Muukkonen.

Huollettavat. Koskelan sairaskodissa laitoksineen hoidettiin kertomusvuonna 440 miestä ja 1 225 naista, yhteensä 1 665 eri henkilöä. Edellisestä vuodesta jäljellä olevia oli 958 henkilöä ja v. 1958 jäi 957 henkilöä. Laitoksen työhuoneissa päivisin työskennelleitä, mutta kodeissaan asuvia työtupien miespuolisia työntekijöitä ei hoidokkilukuihin ole luettu.

Hoitopäiviä oli koko vuonna 355 680 eli 213,6 päivää keskimäärin huollettavaa kohden.

Menot ja tulot. Sairaskodin menot ja tulot, lukuun ottamatta tuotantolaitoksia, ilmenevät seuraavasta asetelmasta:

Menot	Mk	Tulot	Mk
Sairaskodin	352 879 070	Sairaskodin	10 711 964
Yhteiset menot	71 695 069	Luontoisetukorvaukset	7 368 905
Yhteensä	424 574 139	Yhteensä	18 080 869

Tuotannollisten laitosten yhteinen voitto oli kaikkiaan 2 796 913 mk (ed. v. 3 604 138 mk). Bruttokustannus hoidokkia ja päivää kohden oli tuotantolaitosten menoja huomioon ottamatta 1 193: 69 mk. Jos vähennetään sairaskodin ja luontoisetutulot, saadaan hoitopäivän nettokustannukseksi 1 142: 86 mk. Jos otetaan huomioon myös tuotantolaitosten voitto, tulee hoitopäivän nettokustannukseksi 1 134: 99 mk. Kustannukset huollettavien ja laitoksen henkilökunnan ruokinnasta olivat henkilöä ja päivää kohden 135: 68 mk, mihin eivät sisälly ruoanvalmistuskustannukset.

Lääkärinhoito. Laitoksen laboratoriossa suoritettiin kaikkiaan 30 405 laboratorio-tutkimusta. Röntgenosastolla oli kävijöitä 1 490 ja suoritettuja tutkimuksia oli 2 016. Fysikaalista hoitoa annettiin 23 123 kertaa. Poliklinikassa lääkärin vastaanotolla käyntien luku oli 1 450 ollen suurin elokuussa, 138, ja pienin heinäkuussa, 98.

Ruumiinavaus pyrittiin suorittamaan kaikissa tapauksissa, jolloin se kuolemansyyn selvillesaamiseksi oli tarkoituksenmukaista, ja toimitettiin niitä 80 tapauksessa, pääasiallisesti Patologisessa laitoksessa.

Kuolemantapauksia sattui kaikkiaan 439 jakautuen kuolemansyyn mukaan seuraavasti:

Kuolemansyy	Mp.	Np.	Yht.
Tartunta- ja loistaudit	3	2	5
Kasvaimet ja vertamuodostavien elinten taudit	16	32	48
Herkistymäsairaudet	1	1	2
Hermoston ja aistimien taudit	13	49	62
Verenkiertoelinten taudit	45	130	175
Hengityselinten taudit	35	80	115
Ruoansulatuselinten taudit	—	7	7
Virts- ja sukuelinten taudit	4	9	13
Tuki- ja liikuntaelinten taudit	—	3	3
Vanhuudentaudit ja epätarkasti määritellyt sairaudet	2	3	5
Tapaturmat	1	2	3
Väkivaltainen kuolema	—	—	—
Iho- ja ihonalaiskudosten taudit	—	1	1
	120	319	439

Sielunhoito ja muu henkinen huolto. Sielunhoitotyö Käpylän laitoksessa oli sairaalain sielunhoitotyön johtokunnan alaisen sairaalapastorin sekä Hirvihaaran, Kulosaaren ja Torpan vanhainkodeissa Kustaankartanon vanhainkodin papin tehtävänä. Jumalan-

palveluksia ja hartaushetkiä oli 587 ja ehtoollisjumalanpalveluksia 26. Näiden lisäksi pidettiin Hirvihaaran, Kulosaaren ja Torpan vanhainkodeissa jumalanpalvelus kerran kuussa.

Muuta henkistä virkistystoimintaa ylläpidettiin mm. laitoksen kirjaston avulla ja oli lainauksien luku 5 841. Huollettavien käytössä oli lisäksi 229 vuosikertaa suomen- ja ruotsinkielisiä päivä- ja aikakauslehtiä. Liikuntakyvyttömille ja huonosti liikkuville huollettaville järjestettiin askartelutoimintaa. Kanttiini tuotti niinkään huollettaville virkistystä. Eri järjestöt toimeenpanivat juhlia. Elokuvasesityksiä oli yhteensä 124 kertaa.

Työhuoneet. Puusepän- ja maalarintyöhuoneet sekä paja toimivat entiseen tapaan. Huollettavien lisäksi työskenteli niissä huoltolautakunnan työtupien työntekijöitä, keskimäärin 16 miestä päivittäin. Huollettavien työpäivien luku oli 938 ja työtupien työntekijöiden 4 576.

Kustaan kartanon vanhainkoti

Vanhainkodin rakennustöiden tultua v. 1956 loppuunsaoritetuiksi toimi laitos kertomusvuonna ensimmäisen kerran koko vuoden ajan täydellä tehollaan. Vanhainkodin henkilökunnasta siirtyi eläkkeelle osastonhoitaja Linda Pyykkö.

Huollettavat. Vanhainkodissa hoidettiin kertomusvuonna 210 miestä ja 645 naista eli yhteensä 855 eri henkilöä. Edellisestä vuodesta jäljellä olevia oli 673 henkilöä ja v:een 1958 jäi 712 henkilöä.

Huoltopäiviä oli koko vuonna 260 978 eli 305.2 päivää keskimäärin huollettavaa kohden.

Menot ja tulot. Vanhainkodin menot ja tulot olivat:

Menot	Mk	Tulot	Mk
Vanhainkodin	265 915 059	Vanhainkodin	3 575 555
Yhteensä	265 915 059	Luontoisetukorvaukset	4 154 655
		Aterialipukkeet	4 948 980
		Yhteensä	12 679 190

Bruttokustannus huollettavaa ja päivää kohden oli 1 018: 91 mk. Jos vähennetään tulot, saadaan hoitopäivän nettokustannukseksi 970: 33 mk. Kustannukset huollettavien ja henkilökunnan ruokinnasta olivat henkilöä ja päivää kohden 139: 25 mk, mihin eivät sisälly ruoanvalmistuskustannukset.

Huollettavien työ ja askartelu. Työkykyiset huollettavat suorittivat erilaisia voimiensa mukaisia töitä taloustehtävissä, erilaisissa korjaustöissä ym. Yleensä tämä toiminta oli terapian luontoista. Askartelutöinä suoritettiin tekstiilitöitä, nahkamuotoilua, verkunkudontaa, kirjansidontaa, korinpunontaa ja muovityötä ym. Tällä tavoin valmistettujen tuotteiden myyjäiset pidettiin 6. 12.

Lääkärinhoito. Vanhainkodin 135-paikkaisessa sairaosastossa ja 13-paikkaisessa akuutteisairaiden hoitolassa oli hoidossa kertomusvuonna 513 potilasta. Poliklinikassa oli lääkärin vastaanotolla käyntien luku 5 055, ollen suurin marraskuussa, 490, ja pienin joulukuussa, 353. Laboratoriotutkimuksia suoritettiin 12 791. Fysikaalisessa osastossa annettiin hoitoa 4 215 kertaa. Röntgentutkimuksia suoritettiin 240. Kuolemantapauksia sattui kaikkiaan 93 jakautuen kuolemansyyn mukaan seuraavasti:

Kuolemansyy	Mp.	Np.	Yht.
Verenkiertoelinten taudit	23	42	65
Hengityselinten taudit	6	7	13
Virtsaelinten taudit	3	1	4
Kasvaimet	3	4	7
Vanhuus	—	3	3
Väkivaltainen kuolema	1	—	1
Yhteensä	36	57	93

Sielunhoito ja muu henkinen huolto. Suomenkielisiä jumalanpalveluksia pidettiin laitoksessa 56, yhteensä 3 529 kuuntelijalle ja ruotsinkielisiä 11, yhteensä 120 kuuntelijalle. Ehtoollisjumalanpalveluksia oli 8. Lisäksi pidettiin hartaushetkiä ja jumalanpalveluksia osastoissa ja eri yhteisöt kävivät laitoksissa pitämässä hartaustilaisuuksia.

Laitoksen kirjastosta lainattiin vuoden aikana 5 423 teosta. Huollettavien käytössä oli lisäksi päivä- ja aikakauslehtiä yhteensä 322 vuosikertaa.

Muuta virkistystä laitoksen vanhuksille toivat lisäksi kanttiini, henkilökunnan ja eri järjestöjen järjestämät juhlat, ohjelmallinen askartelutuotteiden myyjäistilaisuus, 54 elokuvanäytöstä, keskusradio jne. Vanhusten omatoimisesti toimittama »Iltarusko» niminen lehti ilmestyi 10 numerona.

Tervalammen työlaitos

Huollettavat. Laitoksessa hoidettiin kertomusvuonna kaikkiaan 630 eri henkilöä, kaikki miehiä.

Huoltoapulain nojalla oli laitoksessa 113 henkilöä. Vuoden alussa oli näitä 30, v.een 1958 jäi 45.

Alkoholistilain nojalla hoidettiin vuoden aikana alkoholistihuoltolaosastossa 203 miestä. Seuraavaan vuoteen heitä jäi 51.

Lapsen elatusavun turvaamisesta annetun lain nojalla oli laitoksessa 314 eri miestä.

Huoltopäivien lukumäärä koko vuonna oli kaikkiaan 57 276.

Menot ja tulot. Työlaitoksen bruttomenot olivat 39 570 672 mk ja bruttotulot 19 463 540 mk. Maatilan tappio oli 3 104 602 mk. Bruttokustannus hoidokkia ja päivää kohden oli 690: 87 mk. Jos bruttomenoista vähennetään työlaitoksesta kertyneet tulot, saadaan nettokustannukseksi 351: 05 mk. Jos lisäksi otetaan huomioon maatilan tappio, saadaan nettomenoksi 356: 47 mk hoitopäivältä.

Huollettavien työ. Huollettavat työskentelivät peltoviljelys-, puutarha-, navetta-, talli-, talous-, rakennus-, metsätalous- ym. töissä kaikkiaan 43 995 työpäivää. Huollettavien laskettiin työllään korvanneen joko itse saamaansa tai niiden henkilöiden huoltoa, joiden puolesta he lain mukaan olivat korvausvelvollisia, kaikkiaan 4 431 175 mk:n arvosta, mistä summasta 3 635 785 mk oli lapsen elatusavun turvaamisesta annetun lain nojalla työlaitoksessa olevien osuutta.

Terveystenhoito. Laitoksen lääkärin vastaanotoilla kävi kaikkiaan 1 258 potilasta. Yleinen terveydentila laitoksessa oli tyydyttävä.

Henkinen huolto. Huollettavien sielunhoidosta huolehti Vihdin kirkkoherra pitämällä laitoksessa kerran kuussa jumalanpalveluksen. Lisäksi kävivät uskonnollisten järjestöjen edustajat hengellistä ohjelmaa esittämässä. Muu henkinen virkistystoiminta oli monipuolista. Huollettavien kerhoiltoja, elokuvanäytäntöjä, esitelmiä, juhlia ja illanviettoja pidettiin säännöllisesti. Useita urheilu- ym. kilpailuja järjestettiin. Vielä mainittakoon radio-ohjelmien, sanoma- ja aikakauslehtien sekä laitoksen kirjaston tarjoamat viihdytys- ja kasvatusmahdollisuudet.

Maatila. Tilalla oli peltoa ja niittyä 138,97 ha, puutarhaa 4,61 ha ja 552,76 ha metsää. Viljelystapa oli vapaa-konjunktuuriviljelyä, jossa pyrittiin voimaperäiseen puutarha- ja juurikasvien viljelyyn. Viljelykset jakautuivat eri kasvien kesken seuraavan taulukon osoittamalla tavalla, josta myös ilmenevät vastaavat satomäärät:

Kasvi	Viljelysala ha	Sato	
		Kaikkiaan kg	Hehtaaria kohden, kg
Peruna	9.66	132 750	13 742
Sokerijuurikas	3.52	61 800	17 557
Lanttu	1.75	40 650	23 228
Kaura	21.12	24 366	1 154
Herne	2.00	2 744	1 372
Ohra	15.59	45 445	2 915
Kevätvehnä	7.90	14 970	1 895
Heinä (kuivattu)	27.57	130 300	4 726

Hevosia oli vuoden aikana 9. Hevostyöpäiviä suoritettiin 2 609. Traktoreita oli laitoksella 3 kpl. Nautakarja käsitti vuoden alussa 48 ja lopussa 57 nautayksikköä. Koko karjan keskituotanto oli tarkastusvuonna 1956—1957 3 531 kg maitoa, 153 kg rasvaa, rasvaprosentin ollessa 4.3. Tilalla tuotettiin tarkastusmaitoa 163 537 kg. Sikalassa oli

vuoden alussa yhteensä 459 ja vuoden lopussa 515 eläintä. Vuoden kuluessa myytiin ja teurastettiin 816 sikaa.

Sijoitus yksityiskotihoitoon

Yksityiskoteihin hoidettavaksi oli kertomusvuonna sijoitettuna 2 täysikasvuista henkilöä, molemmat miehiä.

Kotiavustukset

Aikaisemmin mainituista 13 877 päämiehestä sai kertomusvuonna huoltoapua kotiavustuksen muodossa 8 790, joista 6 029 pelkästään kotiavustusta, loppuosan ollessa sellaisia, jotka kotiavustuksen ohella olivat joko itselleen tahi jollekin perheenjäsenelleen saaneet laitoshoidtoa.

Kotiavustukset annettiin osittain rahana, osittain vaatteiden, polttopuiden ym. luontoismuodossa. Kuukausittain tapausta kohden laskettu kotiavustus on viime vuosina ollut keskimäärin seuraava:

Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk	Vuosi	Mk
1953 ...	5 721:29	1954 ...	5 840:94	1955 ...	5 889:80	1956 ...	6 893:64	1957 ...	6 380:32

Huoltolautakunnan työtuvat

Kertomusvuonna työtupien työskentely tapahtui kahdeksassa työryhmässä. Huolto-suhteessa olevia työntekijöitä voitiin talousarvion mukaan sijoittaa työtupiin kaikkiaan 110 ja työsuhteessa olevia 27. Työtupien puutyöosaston työntekijät ovat jatkuvasti työskennelleet kunnalliskodin työhuoneissa.

Työtupien pääasiallisimpina töinä olivat tekstiilihankinnat kaupungin eri laitoksille. Näistä mainittakoon vähävaraisten kansakoululaisten vaatteiden, sairaaloiden ja muiden huoltolaitosten makuu- ym. vaatteiden, huoltolautakunnan avunsaajien pitovaatteiden ym. valmistaminen. Jalkineiden jakelu huoltolautakunnan avunsaajille ja vähävaraisille kansakoulunopilaille samoin kuin vastaava kenkien korjaus oli niinkään työtupien tehtävänä.

Työntekijäin lukumäärä vaihteli eri kuukausina ollen pienimmillään, 80, syyskuussa sekä suurimmillaan, 98, helmikuussa. Työpäiviä oli koko vuonna 27 888 ilman kunnalliskodin työhuoneissa työskennelleiden työpäiviä. Työsopimussuhteessa olevien työntekijäin keskimääräinen päiväansio oli 944: 91 mk ja huollettavien keskimääräinen päiväpalkkio 306: 55 mk. Viimeksi mainitut saivat lisäksi vapaan ruoan työpäivinä.

Työtupien bruttomenot kirjanpidon mukaan olivat 88 681 302 mk ja bruttotulot 78 329 424 mk, joten nettomenoiksi kirjanpidon mukaan jäi 10 351 878 mk eli kameraalisen kirjanpidon mukaan työntekijää ja työpäivää kohden 371: 19 mk. Liikekirjanpidon mukaan laskien nettovoitto oli 175: 66 mk työntekijää ja työpäivää kohden.

Ns. ehkäisevänä huoltomuotona oli työtuvilla tietty sosiaalinen merkityksensä, koska sen avulla voitiin joukko kaupungin vakinaisia asukkaita estää joutumasta suoranaisten huoltoavustuksen varaan.

Lopuksi on mainittava, että työtuvissa työskennelleitä henkilöitä ei ole tämän kertomuksen yleisissä, huoltoa saaneita koskevissa tilastollisissa selvityksissä luettu huolletta-viin, mikäli he eivät ole saaneet muuta huoltoa.

Lahjoitusrahastojen korkovaroilla avustetut

Huoltotoimen hyväksi lahjoitettujen rahastojen korkoja saatiin kertomusvuonna huoltolautakunnan toimesta jaettavaksi kaikkiaan 79 670 mk, joka jaettiin avustuksina 44 eri henkilölle. Mainitut rahastot olivat seuraavat: Aleksandras understöd-rahasto, Maria Bergmanin testamenttirahasto, Gustava Katarina Brobergin ym. rahastot, Vilhelm Elgin pauvres honteux-rahasto, Lisette Gardbergin rahasto, Emma Grefbergin rahasto, Hedvig Charlotta Gripenbergin rahasto, Carl Gustaf Hanellin rahasto, John Holmströmin rahasto kainojen köyhien hyväksi, Alfred Kordelinin avustusrahasto, Elsa Maria Lampan rahasto, Adolf Fredrik Sierckin rahasto, Carl Sierckenin rahasto, Valdemar Wavulinin lahjoitusrahasto ja W. J. S. Westsynthiuksen testamenttirahasto.

Kun näillä avustuksilla ei ole lain perusteella annettun huoltoavun luonnetta, ei tätä summaa ole sisällytetty huoltotoimen varsinaisiin menoihin eikä lahjoitusvaroja saaneita henkilöitä ole otettu huomioon tämän kertomuksen tilastokatsauksissa, mikäli he eivät ole saaneet avustusta myös huoltoapulain nojalla.

b. Irtolaislakiin perustuva huolto

Huollettujen lukumäärä. Irtolaishuollossa oli kertomusvuonna kaikkiaan 736 eri henkilöä, joista 284 miestä ja 452 naista. Voimassa olevan irtolaislain aikana on irtolais-huoltotoimenpiteitä eri vuosina kohdistettu seuraavaan lukumäärään eri henkilöitä:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	118	246	364	1950	218	547	765
1938	132	359	491	1955	369	567	936
1939	176	466	642	1956	306	483	789
1940	145	551	696	1957	284	452	736
1945	71	548	619				

Kaikista kertomusvuonna huolletuista irtolaisista oli uusia, vasta kertomusvuonna ensi kerran huoltoon otettuja 184, erikseen miehistä uusia 112 ja naisista 72. Eri vuosina on näiden ns. uusien irtolaisten luku ollut seuraava:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	118	246	364	1945	41	128	169
1938	71	171	242	1950	122	112	234
1939	79	185	264	1955	117	103	220
1940	53	238	291	1956	84	74	158
				1957	112	72	184
Yhteensä v. 1937—1957				2 023	3 117	5 140	

Uusien irtolaisten eo. yhteenlaskettu määrä osoittaa niiden eri henkilöiden lukumäärän, jotka irtolaislain voimassa ollessa ovat olleet irtolaishuoltotoimenpiteiden alaisina. Miehiä oli tästä kokonaisluvusta 39.4 %, joten irtolaishuolto oli valtaosaltaan naisten huolta. Seuraavat selvitykset koskevat yleensä, mikäli toisin ei ole mainittu, kertomusvuonna huollettujen irtolaisten kokonaismäärää. Vain niissä tapauksissa, joissa uusien irtolaisten kohdalla olosuhteissa oli merkittävää eroa näihin verrattuna, on erikseen esitetty tärkeimpiä numerotietoja tästäkin ryhmästä.

Irtolaishuollon peruste. Ryhmittämällä irtolaishuoltoon joutuneet sen perusteen nojalla, jota on katsottu pääperusteeksi, saadaan seuraava asetelma:

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Kuljeksiva elämä	46	16.2	56	12.3	102	13.9
Työn vieroksuminen	137	48.2	195	43.2	332	45.1
Kerjuu	5	1.8	—	—	5	0.6
Ammattihaureus	—	—	195	43.2	195	26.5
Muu peruste ¹⁾	96	33.8	6	1.3	102	13.9
Yhteensä	284	100.0	452	100.0	736	100.0

Uusien miespuolisten irtolaisten kohdalla oli työn vieroksuminen yleisin peruste, 43.8 %, muun perusteen osuus oli 31.2 % ja kuljeksivan elämän 23.2 %. Naispuolisista uusista irtolaisista oli suurin osa, 47.2 %, joutunut huoltoon työn vieroksumisen, 27.8 % kuljeksivan elämän ja 23.6 % ammattihaureuden perusteella.

Huoltotoimenpiteet. Eri huoltotoimenpiteitä sovellettiin irtolaisiin seuraavasti ja on taulukkoa laadittaessa otettu huomioon kunkin irtolaisen kohdalla häneen kertomusvuoden kuluessa viimeksi sovellettu huoltotoimenpide:

¹⁾ Suurin osa näistä oli henkilöitä, jotka olivat syöllistyneet väkijuomalainsäädäntöä vastaan tehtyihin rikoksiin, esim. väkijuomien luvattomaan myyntiin.

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	16	5.6	16	3.5	32	4.3
Kotikuntaan lähettäminen	18	6.3	10	2.2	28	3.8
Irtolaisvalvonta	137	48.3	138	30.5	275	37.4
Työlaitos	72	25.4	167	37.0	239	32.5
Pakkotyö	6	2.1	15	3.3	21	2.8
Jälkivalvonta	35	12.3	106	23.5	141	19.2
Yhteensä	284	100.0	452	100.0	736	100.0

Suljetussa laitoshuollossa oli siten viimeksi sovelletun huoltotoimenpiteen mukaan yli kolmasosa kaikista irtolaishuollon alaisista henkilöistä. Uusista irtolaisista jäi varoitusasteelle 16.3 %, valvonta-asteelle 55.5 %, työlaitoksessa oli 11.4 %, pakkotyössä 1.1 % ja jälkivalvonnassa 1.6 %.

Useissa tapauksissa toimitettiin irtolaisia työlaitokseen tai pakkotyöhön poliisin toimesta, koska irtolaislain mukaan poliisipäälliköllä on oikeus tehdä esitys irtolaisen huoltoalan lähettämisestä ilman edellä käyviä lievempiä toimenpiteitä, milloin tämä on kahden viimeisen vuoden kuluessa ollut työlaitoksessa, pakkotyössä tai vapausrangaistusta kärsimässä.

Irtolaisten huoltopäivien luku työlaitoksissa oli kaikkiaan 45 885, josta 8 254 miesten ja loput naisten. Näihin lukuihin eivät sisälly huoltopäivät pakkotyössä, koska niistä ei aiheudu kunnalle mitään kustannuksia.

Aviosuhde ja syntyperä. Aviosuhteen mukaan ryhmittyvät irtolaiset seuraavasti:

Aviosuhde	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	160	56.3	208	46.0	368	50.0
Naineita	75	26.4	135	29.9	210	28.5
Leskiä	5	1.8	12	2.6	17	2.3
Eronneita	44	15.5	97	21.5	141	19.2
Yhteensä	284	100.0	452	100.0	736	100.0

Aviottomina syntyneitä ¹⁾ oli kaikista irtolaisista 87 eli 11.8 %. Miehistä erikseen oli aviottomia 7.4 % ja naisista 14.6 %.

Ikä. Eri ikäluokkien suhteellinen osuus irtolaishuollossa olevista oli seuraava:

	18—20 v ²⁾ %	21—29 v %	30—39 v %	40—49 v %	50—59 v %	60v— %	Yhteensä %
Miehiä	3.5	24.7	30.6	22.5	15.9	2.8	100.0
Naisia	5.1	28.1	29.0	27.2	9.3	1.3	100.0

Muita tietoja. Rikoksista tuomittuja oli etupäässä rikosrekisteriotteista saatujen tietojen mukaan 442 eli 60.1 % kaikista, miehistä erikseen 224 eli 78.9 %. Uusista irtolaisista oli rikoksista tuomittuja 62.0 %.

c. Alkoholistilakiin perustuva huolto

Huollettavien lukumäärä. Alkoholistihuoltotoimenpiteiden alaisina oli kertomusvuoden aikana kaikkiaan 3 286 henkilöä, joista 3 030 miestä ja 256 naista. Alkoholistihuollossa olleiden luku nousi hieman edellisestä vuodesta. Sinä aikana, jona lakimääräistä alkoholihuoltoa Helsingin kaupungissa on suoritettu, on eri vuosina huollettu seuraavat määrät alkoholisteja:

¹⁾ Tietymätöntä syntyperää olevat mukaanluettuina. — ²⁾ Huomattava on, että irtolaiskäsitteilyä ei voida soveltaa 18 vuotta nuorempaan henkilöön.

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	385	36	421	1950	3 076	338	3 414
1938	764	41	805	1955	3 206	276	3 482
1939	817	38	855	1956	3 017	258	3 275
1940	533	14	547	1957	3 030	256	3 286
1945	1 447	198	1 645				

Kertomusvuoden kokonaismäärästä oli jo aikaisemmin huollossa olleita 2 386 miestä ja 195 naista eli yhteensä 2 581 henkilöä, joihin nähden huoltotoimenpiteet siis olivat jatko-huoltoa, kun sensijaan ensi kertaa vasta kertomusvuonna alkoholistihuoltotoimenpiteiden kohteiksi joutui 644 miestä ja 61 naista eli kaikkiaan 705 henkilöä.

Näitä ns. uusia alkoholisteja on eri vuosina ollut seuraavasti:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1937	385	36	421	1945	915	126	1 041
1938	484	24	508	1950	972	96	1 068
1939	315	8	323	1955	720	73	793
1940	150	4	154	1956	649	38	687
				1957	644	61	705
Yhteensä v. 1937—1957				13 822	466	15 288	

Uusien alkoholistien eo. yhteissumma osoittaa niiden eri henkilöiden määrää, jotka ovat joutuneet alkoholistihuoltotoimenpiteiden alaisiksi sinä aikana, jolloin alkoholistolaki on ollut voimassa. Naisia oli näistä kaikista vain 9.6 %.

Seuraavassa annettava selvitys kohdistuu yleensä kaikkiin kertomusvuoden aikana huollossa olleisiin alkoholisteihin, mutta on tärkeimmissä kohdin lisäksi julkaistu tietoja erikseen uusistakin alkoholisteista, varsinkin jos olosuhteet heidän kohdallaan ovat huomattavammin poikenneet yleiskatsauksesta.

Huollon peruste. Alkoholistihuoltoon ottamisen pääperusteen mukaan jakautuivat alkoholistit seuraavasti:

Huollon peruste	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Vaarallisuus	60	2.0	1	0.4	61	1.9
Häiriö tai pahennus	1 155	38.1	115	44.9	1 270	38.6
Elatusvelvollisuuden laiminlyönti	67	2.2	3	1.1	70	2.1
Rasitukseksi joutuminen	36	1.2	4	1.6	40	1.2
Köyhäinhoidon tarve	10	0.3	1	0.4	11	0.3
Juopumuspidätykset	1 474	48.7	128	50.0	1 602	48.8
Vapaaehtoisuus	228	7.5	4	1.6	232	7.1
Yhteensä	3 030	100.0	256	100.0	3 286	100.0

Taloudellisten seikkojen, nim. elatusvelvollisuuden laiminlyömisestä, omaisten rasitukseksi joutumisen tai köyhäinhoidon tarpeen johdosta joutui huoltoon 3.6 % (ed. v. 4.1 %). Uusien alkoholistien kohdalla olivat eri perusteiden suhteelliset osuudet muuten jokseenkin samansuuruiset, paitsi että juopumuspidätysten osuus oli 55.3 % ja häiriön tai pahennuksen osuus 33.5 %. Vapaaehtoisina oli huollossa 232 alkoholistia ¹⁾.

Huoltotoimenpiteet. Alkoholistien ryhmittäminen heihin kertomusvuoden aikana viimeksi sovelletun toimenpiteen mukaan käy selville seuraavasta taulukosta:

¹⁾ Vapaaehtoisina huoltoloissa hoidetuista alkoholisteista huoltolautakunta saa virallisen tiedon vasta sitten, kun he huoltolasta vapauduttuaan joutuvat ns. jälkivalvontaan.

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitus	663	21.9	51	19.9	714	21.7
Raittiusvalvonta	1 120	37.0	114	44.5	1 234	37.6
Huoltolahoito, täytöntöönpanematon	270	8.9	18	7.0	288	8.8
Huoltolahoito, täytöntöönpanettu	383	12.6	26	10.2	409	12.4
Jälkivalvonta	594	19.6	47	18.4	641	19.5
Yhteensä	3 030	100.0	256	100.0	3 286	100.0

Uusista alkoholisteista jäi varoitusasteelle valtaosa eli 55.3 %, raittiusvalvontaan 31.6 %, huoltolahoitoon määrättiin 8.4 % ja jälkivalvontaan ehti vain 4.7 %.

Aviosuhde ja syntyperä. Aviosuhteen mukaan ryhmittyvät alkoholistit seuraavasti:

Aviosuhde	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	1 196	39.5	52	20.3	1 248	38.0
Naineita	1 323	43.7	120	46.9	1 443	43.9
Leskiä	62	2.0	29	11.3	91	2.8
Eronneita	449	14.8	55	21.5	504	15.3
Yhteensä	3 030	100.0	256	100.0	3 286	100.0

Aviottomana syntyneitä oli alkoholisteista 4.6 %.

Ikä. Eri ikäluokkien osuudet alkoholistihuollossa olevista olivat:

	18—20 v	21—29 v	30—39 v	40—49 v	50—59 v	60 v—	Kaik- kiaan
Luku	28	426	1 033	1 078	600	121	3 286
%	0.9	13.0	31.4	32.8	18.2	3.7	100.0

Alkoholistipoliklinikan toiminta. V. 1950 aloitettua alkoholistipoliklinikkatoimintaa jatkettiin alkoholistihuollon tehostamiseen varattujen määrärahojen turvin. Poliklinikkaa johti huoltoviraston huoltolääkäri, lääket. lis. Erkki Paavilainen ja sen henkilökuntaan kuului lisäksi amanuenssilääkäri, sosiaalityöntekijä sekä kaksi sairaanhoitajaa. Vastaanotto oli kolmesti, kesäkuukausina kahdesti viikossa. Poliklinikkatyöskentely tapahtui iltaisin alkoholistihuoltotoimiston kahdessa pienessä huoneessa. Epättydyttävät huoneisto-olosuhteet ehkäisivät poliklinikan toiminnan kehittämistä tarvetta vastaavaksi. Poliklinikan hoidossa oli vuoden aikana kaikkiaan 460 potilasta (ed. v. 401), joista miehiä 417. Uusia oli kaikista potilaista 237. Potilaitten käyntikertojen luku lääkärin luona oli 1 672, sairaanhoitajien luona 3 269 ja sosiaalityöntekijän luona 302. Potilaista oli suurin osa, 292, alkoholistihuoltotoimiston kirjoissa olevia. Pääasiallisina hoitomuotoina käytettiin poliklinikalla lääkehoitoa, psykoterapeuttista hoitoa sekä sosiaalityöntekijän johtamaa ryhmähoitoa.

Juopumuspidätystilastoa Helsingissä asuvista henkilöistä. Alkoholistihuoltotoiminnan taustaa valaisevat osaltaan seuraavat tilastotiedot:

Ns. juopumuspidätyskortiston mukaan pidätettiin kertomusvuonna 13 525 eri henkilöä joista miehiä 12 422 ja naisia 1 103. Edelliseen vuoteen verraten oli pidätettyjä 821 henkilöä enemmän. Ensi kertaa pidätettyjä oli 4 915 ja syytteen asetettiin 8 465 henkilöä. Pidätyskertojen luku oli kaikkiaan 32 473. Keskimääräinen pidätyskertojen luku henkilöä kohden vuodessa oli miesten osalta 2.39 ja naisten osalta 2.51. Eniten pidätyksiä sattui elo- ja heinäkuussa, vähiten joului- ja marraskuussa.

Mainittakoon vielä, että kaikista juopumuspidätyskortistossa olevista oli alkoholisteina rekisteröity 5 942, irtolaisina 989 sekä raittiushuoltolain mukaisina tapauksina 1 655.

Juopumuspidätykset v. 1937—1957 jakautuivat pidätettyjen asuin- ja pidätyspaikan mukaan seuraavasti:

Vuosi	Helsingissä asuvien pidätykset huoltolautakunnan tilaston mukaan			Pidätysten luku Helsingissä poliisilaitoksen tilaston mukaan	
	Helsingissä tapahtuneet	Muualla tapahtuneet	Yhteensä	Kaikkiaan	Niistä muualla asuvien pidätyksiä
1937	16 640	1 563	18 203	20 357	3 717
1938	17 464	1 604	19 068	20 155	2 691
1939	15 711	1 573	17 284	18 031	2 320
1940	13 549	1 952	15 501	16 378	2 829
1945	24 537	2 289	26 826	27 673	3 136
1950	32 117	2 129	34 246	36 647	4 530
1955	29 879	2 291	32 170	33 934	4 055
1956	28 520	2 393	30 913	32 193	3 673
1957	30 406	2 067	32 473	34 866	4 460

Yksityiskohtaisempia tietoja juopumuksesta, pidätettyjen iästä, pidätyskertojen lukumäärästä sekä pidätyksien luvusta kunakin vuoden kuukautena on julkaistu eripainoksen taulukko-osastossa.

d. Raittiushuolto

Huollettavien lukumäärä. Raittiushuoltotoimenpiteitä sovellettiin 725 eri henkilöön, joista 714 miespuolista ja 11 naispuolista. Näistä oli 172 jo edellisenä vuonna ollut raittiushuollon kohteena.

V:sta 1947 lähtien, jolloin laki juopuneena tavattujen henkilöiden raittiushuollosta tuli voimaan, on toimenpiteitä sovellettu eri vuosina seuraaviin henkilömääriin:

Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Vuosi	Miehiä	Naisia	Yhteensä
1947	168	9	177	1952	743	22	765
1948	254	12	266	1953	729	13	742
1949	569	16	585	1954	685	24	709
1950	784	14	798	1955	688	20	708
1951	811	7	818	1956	607	11	618
				1957	714	11	725

Huoltotoimenpiteet, aviosuhde ja syntyperä. Viimeksi sovelletun toimenpiteen sekä aviosuhteen mukaan ryhmittäytyivät raittiushuollossa olleet seuraavasti:

Huoltotoimenpide	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Varoitukset	602	84.3	11	100.0	613	84.6
Raittiussuojelu	112	15.7	—	—	112	15.4
Yhteensä	714	100.0	11	100.0	725	100.0

Uusista tapauksista, joita oli 9 naista ja 494 miestä, sovellettiin kaikkiin naisiin huoltotoimenpiteenä varoitusta, miehistä taas 9.2 %:iin raittiussuojelua ja muille varoitusta.

Aviosuhde	Miehet		Naiset		Yhteensä	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Naimattomia	617	86.4	9	81.8	626	86.3
Naineita	92	12.9	2	18.2	94	13.0
Eronneita	5	0.7	—	—	5	0.7
Yhteensä	714	100.0	11	100.0	725	100.0

Aviottomina syntyneitä oli 18, minkä lisäksi kolmen syntyperä oli tuntematon.

Ikä. Suurin osa, lähes $\frac{3}{4}$, raittiushuollossa olleista oli 21—24 vuotiaita. Lakia voidaan soveltaa vain alle 25 vuotiaisiin. Eri ikäluokkien osuudet olivat:

	18—20 v	21—24 v	Kaikkiaan
Luku	198	527	725
%	27.3	72.7	100.0

Uusista tapauksista 18—20 vuotiaiden osuus oli hieman suurempi, 32.0 %.

e. Kodinperustamislainat, lapsilisät ja sotilasavustukset

Kaupungin sosiaalsiin oloihin vaikuttavista, valtion rahoittamista, mutta huoltolautakunnan täytöntöönpanotehtäviin joko osittain tai kokonaan kuuluvista toimintamuodoista, kodinperustamislainoista, lapsilisistä ja sotilasavustuksista mainittakoon virastotoiminnasta esitettyjen numerotietojen lisäksi seuraavaa:

Kodinperustamislainoja myönsi sosiaaliministeriö kertomusvuonna 412 helsinkiläiselle nuorelle avioparille kaikkiaan 14.6 mmk. Kertomusvuoden elokuun jälkeen ei kodinperustamislainoja enää myönnetty.

Lapsilisää määrettiin huoltolautakunnan toimesta kertomusvuonna maksettavaksi kaikkiaan 1 499 047 200 mk, mutta kun siitä palautettiin virheellisiä suorituksia tai oikeudettomasti nostettuja lapsilisiä 239 220mk, jäi lopullisesti maksetuiksi 1 498 807 980 mk. Lapsilisän nostajien ja lapsilisiin oikeutettujen lasten vastaavat luvut eri vuosineljännesten aikana olivat seuraavat:

Neljännes	Yksityisiä lapsilisän nostajia	Vastaava lasten luku	Lapset, joista lastensuojelulautakunta tai huoltolautakunta nosti lapsilisän	Lapsilisää saaneiden lasten luku kaikkiaan
I	60 714	103 153	1 025	104 178
II	59 070	101 397	1 075	102 472
III	60 507	102 622	1 077	103 699
IV	60 702	103 082	1 049 ¹⁾	104 131

Lapsilisää nostaneet yksityiset perheet (nostajat) ryhmittivät lapsiluvun mukaan vuoden viimeisen neljänneksen aikana seuraavasti:

Lapsilisää nostettiin	Nostajia	Lapsilisää nostettiin	Nostajia
1 lapsesta	31 947	6 lapsesta	165
2 »	18 896	7 »	36
3 »	7 103	8 »	14
4 »	2 046	9 »	4
5 »	490	10 »	1
		Yhteensä	60 702

Sotilasavustusta maksettiin sotilasavustuslain nojalla asevelvollisten 485 omaiselle kaikkiaan 28.7 mmk.

f. Kodinhoitotoiminta

Kunnallisesta kodinhoitoavusta tuli osalliseksi eri kuukausina seuraava määrä perheitä:

tammikuu	406	heinäkuu	338
helmikuu	408	elokuu	357
maaliskuu	438	syyskuu	456
huhtikuu	425	lokakuu	470
toukokuu	428	marraskuu	302
kesäkuu	370	joulukuu	451

¹⁾ Tähän sisältyy 2 lasta, joista yksityisen lastenkodin johtaja kasvattajan ominaisuudessa nosti lapsilisän.

Kodinhoitoapua saaneiden eri perheiden lukumäärä oli koko vuonna 2 014, joista vanhuksia 257.

Kodinhoitoapua saaneissa perheissä suorittivat lautakunnan alaiset kodinhoitajat ja -siivoojat kaikkiaan 20 447 työpäivää, joista 1 258 tuli kodinsiivoojien osalle. Muille kuin vähävaraisille annetusta kodinhoitoavusta perittiin asianomaisilta yhteensä 3 664 300 mk.

g. Ammattiopintojen avustaminen, invalidihuolto, työhuolto ja toipilasraha

Ammattiopintojen avustuslaissa edellytettyä huoltoa sai kertomusvuonna 977 Helsingissä opiskelevaa henkilöä. Heille valtion varoista maksettujen avustusten, apurahojen ja lainojen yhteinen määrä oli 21.3 mmk. Lisäavustuksina suoritettiin kaupungin varoista 2.5 mmk sellaisille, joiden valtion varoista saama avustus oli riittämätön tai jotka muusta syystä joutuivat turvautumaan kaupungin avustukseen.

Invalidihuoltoa sai kaikkiaan 757 invalidia lääkintähuollon, ammattikoulutuksen, työväline- tai raaka-aineavun ym. muodossa. Invalidihuoltomenoina suoritettiin kertomusvuonna 10.8 mmk, josta kaupungin varoista maksettu osuus oli 0.6 mmk. Tämän lisäksi suoritettiin 1 223 invalidille invalidirahana 95.0 mmk valtiokonttorin välityksellä.

Sotaorpojen työhuoltomenoina suoritettiin 184 sotaorvolle kaikkiaan 6.3 mmk, minkä lisäksi 19 orpoa sai Presidentti Kallion rahaston varoista tilapäisavustuksia. Kaikkiaan 203 helsinkiläistä sotaorpoa sai muista kuin kaupungin varoista huoltoa yhteensä 6.4 mmk:n arvosta.

Kaupungin talousarvioon tuberkuloottisten jälkihuoltoa varten varatusta erillisestä määrärahasta käytettiin 297 098 mk pääasiassa työvälineiden hankintaan tuberkuloositoipilaille heidän toimeentulomahdollisuuksiensa tehostamiseksi. Samasta määrärahasta myönnettiin lisäksi 300 000 mk Helsingin Tuberkuloosiyhdistykselle käytettäväksi samaan tarkoitukseen.

Tuberkuloosi- ja reumatoipilaille jaettavia toipilasrahoja varten talousarvioon merkitystä määrärahasta jaettiin 362 henkilölle yhteensä 6 937 267 mk. Tuberkuloositoipilaita oli ko. henkilöistä 316 ja reumaatikkoja 46. Toipilasrahan suuruus oli normaalitapauksissa vuoden alkupuolella 9 000 mk ja 1. 4. alkaen 10 500 mk/kk. Kansaneläkkeen tukiosan saavalle toipilasraha oli aluksi 3 000 mk ja 1. 5. alkaen yksinäiselle 4 000 mk ja perheelliselle 5 000 mk/kk. Huoltoapua kotiaavustuksena saaville toipilasraha oli 3 000 mk/kk. Toipilasrahaa maksettiin säännönmukaisesti kolmen kuukauden ajalta.

III. Huoltotoimen kustannukset

a. Tulot ja menot

Kaupungin talousarviossa osoitettiin huoltotointa varten kertomusvuodeksi varoja yhteensä 1 692 490 595 mk, josta määrästä kuitenkin 4 mmk kaupunginhallituksen käytettäväksi arvaamattomien tarpeiden varalta.

Huoltolautakunnan bruttomenot nousivat kaiken kaikkiaan 1 754 176 822 mk:aan. Kun tästä vähennetään erälle sosiaalista toimintaa harjoittaville yhdistyksille ja laitoksille jaetut avustukset (19 106 116 mk), sekä kaupunginhallituksen käytettäväksi merkitystä määrärahasta eräisiin hankintoihin, avustuksiin ym. suoritettut erät (3 901 750 mk) jäi varsinaiseen huoltotoimintaan käytetyksi 1 731 168 956 mk. Kun tästä vähennetään tulot 704 582 215 mk, jää jäljelle 1 026 586 741 mk, mikä summa siis osoittaa huoltolautakunnan varsinaisesta huoltotoiminnasta kaupungille aiheutuneet todelliset nettomenot. Edellisestä vuodesta ne alenivat 23 715 430 mk.

Nettomenot ovat kymmenvuotiskautena 1948—1957 vaihdelleet seuraavasti:

Vuosi	Mk	Vuosi	Mk
1948	228 448 069	1953	685 298 841
1949	291 800 076	1954	781 233 923
1950	357 843 589	1955	874 428 981
1951	478 825 024	1956	1 050 302 171
1952	611 778 806	1957	1 026 586 741

Seuraavat taulukot osoittavat huoltotoimen arvioitujen ja todellisten tulojen ja menojen jakautumisen eri ryhmiin kertomusvuonna:

Tulot	Arvioidut tulot talousarvion mukaan	Todelliset tulot tilien mukaan
	M a r k k a a	
Korvaukset annetusta huollosta	255 000 000	476 661 559
Koskelan sairaskoti laitoksineen:		
Sairaskoti	9 000 000	10 711 964
Työhuoneet	2 000 000	3 293 232
Puutarha	1 000 000	959 393
Pesula	16 000 000	22 712 010
Luontoisetujen korvaukset	11 700 000	7 368 905
Tervalammen työlaitos ja maatila:		
Työlaitos	11 531 500	12 706 940
Korvaukset valtiolta	8 168 000	6 756 600
Maatila	45 014 159	45 146 088
Työtuvat	90 000 000	78 329 424
Kodinhoitajatoiminta	15 000 000	25 631 628
Kustaankartanon vanhainkoti	8 500 000	12 679 190
Sekalaiset tulot	800 000	1 625 282
Yhteensä	473 713 659	704 582 215

Menot	Määrärahat talousarvion mukaan	Todelliset menot tilien mukaan
	M a r k k a a	
Huoltolautakunta sekä huoltovirasto	210 054 936	214 662 390
Koskelan sairaskoti laitoksineen:		
Yhteiset kustannukset	69 777 010	71 695 069
Sairaskoti	336 192 190	352 879 070
Työhuoneet	4 017 520	3 445 335
Puutarha	1 284 020	1 249 806
Pesulaitos	18 173 980	19 472 581
Tervalammen työlaitos	39 761 449	39 570 672
Tervalammen maatila	44 972 525	48 250 690
Työtuvat	104 398 420	88 681 302
Kustaankartanon vanhainkoti	275 184 745	265 519 059
Yksityiskotihoito	500 000	206 292
Sairaalahoido	180 900 000	186 560 873
Lääkkeet ja sairaanhoitotarvikkeet	17 000 000	21 969 608
Suoranaiset avustukset	300 000 000	349 253 583
Päivähoitokustannukset	600 000	573 815
Matkakustannukset	450 000	377 509
Hautauskustannukset	2 700 000	2 679 580
Alkoholistihuollon tehostaminen	4 000 000	3 639 366
Kunnallinen työhuolto	3 700 000	2 821 398
Sekalaiset menot	1 638 800	1 638 800
Laitoshuollossa olevien käyttövarat	40 000 000	46 165 175
Vanhusten kodinhoito	2 500 000	2 919 716
Tuberkuloottisten ja reumasairaiden jälkihuolto	13 000 000	6 937 267
Avustukset yksityisille laitoksille ja järjestöille	17 685 000	19 106 116
Yhteensä	1 688 490 595	1 750 275 072

Huoltotoimen bruttomenot ovat viimeksi kuluneiden kymmenen vuoden aikana olleet kutakin kaupungin asukasta kohden seuraavat:

Vuosi	Mk	Vuosi	Mk
1948	813: 64	1953	2 643: 87
1949	1 027: 54	1954	2 876: 85
1950	1 383: 98	1955	3 219: 39
1951	1 858: 50	1956	3 765: 31
1952	2 346: 54	1957	4 116: 77

Edellä esitettyjen kustannusten lisäksi kaupunki joutui kertomusvuonna suorittamaan kansaneläkkeiden tukiosien kunnanosuuksia Kansaneläkelaitokselle kaikkiaan 451 085 940 mk.

b. Annetusta huollosta perityt korvaukset

Asiamiesosaston toimesta perittiin v. 1957 rahakorvauksina annetusta huollosta 554 257 406 mk, josta 476 661 559 mk koski huoltolautakunnan ja 77 595 847 mk lastensuojelulautakunnan antamaa huoltoa. Perimistyö jakautui seuraavasti:

	Korvaus huoltolautakun- nan antamasta huollosta, mk	Korvaus las- tensuojelu- lautakunnan antamasta huollosta, mk	Yhteensä mk
Valtiolta perityt	44 622 109	5 115 443	49 737 552
Toisilta kunnilta perityt	18 511 063	12 035 403	30 546 466
Yksityisiltä perityt	413 528 387	60 445 001	473 973 388
Yhteensä	476 661 559	77 595 847	554 257 406

Paitsi rahassa suoritettua korvausta sai kunta hyvitystä huoltolautakunnan ja lastensuojelulautakunnan antamasta huollosta 92 mieheltä ja 6 naiselta työlaitoksessa suoritetun työn muodossa. Täten saadun työkorvauksen määrä oli kertomusvuonna yhteensä 1 064 883 mk, josta 823 241 mk huoltolautakunnalta saadun ja 241 642 mk lastensuojelulautakunnalta saadun hoidon hyvitystä.

Huoltolautakuntaa koskeva rahakorvausten yhteismäärä nousi edelliseen vuoteen verraten 183 497 999 mk eli 62.6 %. Erikseen laskien nousivat valtiolta perittyjen korvausten määrät 115.7 %, toisilta kunnilta perittyjen korvausten määrät vähenivät 58.4 % ja yksityisiltä perittyjen nousivat 81.4 %. Yksityisiltä perittyjen korvausten suhteellinen osuus kaikista perityistä korvauksista on kymmenvuotiskautena 1948—1957 kehittynyt seuraavasti:

Vuosi	%	Vuosi	%
1948	34.3	1953	47.7
1949	34.7	1954	62.3
1950	36.1	1955	64.5
1951	39.4	1956	77.8
1952	45.4	1957	86.8

Huoltolautakuntaa koskevien perittyjen korvausten kehityssuuntaa voidaan vielä ilmaista vertaamalla niiden määrää huoltotoimen bruttomenoihin. Seuraavat suhdeluvut ovat kymmeneltä viime vuodelta, mutta on tällöin otettava huomioon, että kunkin kalenterivuoden aikana perityt korvaukset koskevat yleensä ei ainoastaan samana vuonna vaan useina edellisinäkin vuosina annettua huoltoa:

Vuosi	%	Vuosi	%
1948	11.6	1953	16.8
1949	11.8	1954	16.0
1950	13.4	1955	18.8
1951	13.1	1956	18.6
1952	14.2	1957	27.2

Yllä esitettyjen perittyjen korvausten lisäksi perittiin ulkopuolella huoltotoimen varsinaisen talousarvion korvauksina kansaneläkelain mukaan suoritettujen lisäeläkkeiden kunnanosuuksista toisilta kunnilta ja valtiolta kaikkiaan 25 730 504 mk.
